

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
CONSILIUL LOCAL
AL MUNICIPIULUI LUPENI

Anexa la H.C.L. nr. 76/2008

Strategia de dezvoltare a municipiului Lupeni pentru perioada 2007 - 2013

CUPRINS:

I. Cuvânt introductiv

1. Mesaje din partea primarului
2. Scurta prezentare a strategiei municipiului Lupeni
 - 2.1. Cadrul general
 - 2.2. Loc de desfășurare
 - 2.3. Obiective principale
 - 2.4. Beneficiarii direcți
 - 2.5. Echipa de lucru

PARTEA I. ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

II. Prezentarea microregiunii Valea Jiului și a poziției geografice

1. Delimitarea clară a teritoriului
2. Suprafața teritoriului pe care se desfășoară municipiul
3. Scurt istoric

III. Cadrul natural

1. Formele de relief
2. Clima
3. Fauna și flora
4. Solurile și resursele naturale

IV. Populația, ocuparea și nevoile sociale

1. Populația municipiului Lupeni
2. Forța de muncă

V. Sectorul Social

1. Educația
2. Sănătate
3. Serviciile sociale

VI. Infrastructura municipiului Lupeni

1. Infrastructura de transport
2. Rețeaua de utilități
3. Infrastructura de afaceri
4. Rețeaua de comunicații
5. Unități de jandarmi, de poliție și de pompieri

VII. Activitatea economică

1. Scurt istoric al exploatării cărbunelui în municipiul Lupeni
2. Perspective pentru sectorul minier
3. Principalele ramuri economice:

- a) **Agricultura;**
 - b) **Industria;**
 - c) **Servicii;**
 - d) **Comerț;**
 - e) **Turism.**
- 4. Întreprinderile municipiului Lupeni
 - 5. Investiții locale
 - 6. Piața imobiliară
 - 7. Sectorul financiar

VIII. Protecția mediului înconjurător

- 1. Calitatea factorilor de mediu
- 2. Grad de poluare
- 3. Zone verzi

IX. Cultura și activitățile recreative

- 1. Infrastructura culturală
- 2. Activitatea organizațiilor nonguvernamentale
- 3. Activitatea culturală
- 4. Agenda culturală a municipiului Lupeni
- 5. Mass media
- 6. Zone de agrement

X. Administrația publică locală

- 1. Structura Administrației Publice Locale
- 2. Cooperare intra-regională, națională și internațională
- 3. Politica de taxe

PARTEA II. ANALIZA SWOT A MUNICIPIULUI LUPENI

- 1. Prezentarea metodologiei analizei SWOT
- 2. Analiza SWOT a municipiului Lupeni

PARTEA III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

- 1. Obiectivul general
- 2. Obiectivele specifice
- 3. Axele prioritare și domeniile de intervenție
- 4. Planul de acțiuni
- 5. Portofoliul de proiecte și identificarea surselor de finanțare
- 6. Concluzii

I. Cuvânt introductiv

1. Mesaj din partea PRIMARULUI

MESAJ

Odată cu aderarea României la Uniunea europeană pe lângă multiplele avantaje și o gamă largă de responsabilități trebuie să respectăm regulile și principiile europene care nu pot duce automat la dezvoltarea socială și economică a localității noastre. Plecând de la Planul Național Unic de Dezvoltare a României, Consiliul local, administrația publică locală și-a propus realizarea propriei Strategii de dezvoltare durabilă a localității.

*Prima acțiune a constat în constituirea unui Comitet local pentru Dezvoltare socio-economică a localității, format din consilieri locali, directori de instituții, lideri de opinie, reprezentanți ai ONG-urilor, tineretului și elevilor, care, împreună cu **funcționari publici de specialitate, consultanți ai companiei C&C Business Project și ai Agenției Naționale de Dezvoltare a Zonelor Miniere**, timp de mai multe luni de zile, au lucrat pentru găsirea și stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare precum și identificarea priorităților și realizarea acestora prin obiective bine stabilite.*

Vă prezentăm acum acest amplu program de dezvoltare, care să reprezinte principalul document care va sta la baza întregii activități economico-sociale a Administrației publice locale precum și a Consiliului local, document ce va jalona și prioritiza investițiile în infrastructură, mediu, dezvoltarea economică și turism, servicii sociale, educație, cultură, sport, culte, precum și în dezvoltarea spiritului civic și a strategiei de promovare a comunității.

Principiile care au stat la baza planificării durabile la nivel local, au fost:

- dezvoltarea durabilă se realizează pentru cetățeni și cu participarea cetățenilor;*
- dezvoltarea durabilă are la bază o viziune de scurtă, medie sau lungă durată, fiind produsul procesului de consultare a grupurilor comunității;*
- planificarea durabilă integrează prioritățile de mediu economice și sociale ale comunității;*
- planificarea durabilă trebuie să fie încadrată în procesul bugetar, pentru a asigura acoperirea financiară a strategiilor elaborate;*

- *prioritățile de dezvoltare durabilă sunt identificate în baza unei analize multilaterale a situației existente, prognozând riscurile posibile examinând interdependențele între provocările locale, naționale și globale*
- *o strategie de dezvoltare durabilă se elaborează în baza programelor și politicilor de dezvoltare existente, încurajând convergența, complementaritatea și coerența între diferite politici existente*
- *participarea largă a comunității ajută la lansarea unor idei, probleme care trebuie abordate, la identificarea capacităților necesare pentru realizarea propunerilor prezentate la dezvoltarea unui consens necesar pentru realizarea acțiunilor prioritare*
- *strategiile locale de dezvoltare durabilă se fundamentează pe capacitatea și resursele locale, căci multe din strategiile existente au eșuat nefiind implementate din cauza lipsei capacității și a aptitudinilor necesare pentru realizarea lor eficientă.*

Comunitatea noastră, Consiliul local, Administrația publică locală consideră că această strategie, care va fi monitorizată anual, sau ori de câte ori este nevoie va sta la baza obținerii de finanțări europene pentru proiectele ce se pregătesc în toate cele șapte direcții strategice de dezvoltare socio-economică, identificate de Comitetul local de dezvoltare socială și economică.

De asemenea, aceasta se regăsește și în strategia de dezvoltare durabilă a microregiunii Valea Jiului.

Consiliul local, Administrația publică locală au un mare proiect de realizat, și anume dezvoltarea economică a localității pentru a avea resursele financiare necesare coparticipării noastre la transpunerea în fapte a acestei strategii.

*Doresc să mulțumesc în mod deosebit Comitetului local pentru dezvoltare socio-economică a comunității noastre precum și reprezentanților instituțiilor cu care am colaborat la elaborarea acestei strategii, respectiv **C&C Business Project si Agenția Națională de Dezvoltare a Zonelor Miniere** și să vă asigur că voi face tot ceea ce depinde de mine în calitate de primar pentru a atrage cât mai multe fonduri în vederea transunerii în fapte a câtor mai multe proiecte cuprinse în această strategie.*

PRIMAR

Cornel Resmeriță

2. Scurtă prezentare a Strategiei Municipiului Lupeni

2.1. Cadru general

Proiectul “*Strategia de Dezvoltare Durabilă a municipiului Lupeni*” ,este un proiect câștigat și implementat de SC C&C BUSINESS PROJECTS PETROȘANI împreună cu echipa de lucru a Administrației Locale a municipiului Lupeni

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, pe lângă multiple avantaje și o gamă largă de responsabilități trebuie să se respecte regulile și principiile europene, lucru care nu este întotdeauna ușor. De asemenea, calitatea de membru cu drepturi depline nu conferă automat și certitudinea unei dezvoltări sociale și economice. Responsabilitatea acestei dezvoltări o avem noi prin strategiile, programele și proiectele pe care va trebui să le implementăm corect și cu rezultate clare cuantificabile în indicatorii macroeconomici.

Pentru atingerea obiectivelor asumate prin negocierile de aderare, România trebuie să implementeze o politică regională descentralizată, în care rolul major îl au autoritățile regionale și locale. Aceste autorități trebuie să folosească noile oportunități și fonduri pentru a dezvolta zona pe care o gestionează.

2.2. Loc de desfășurare

Locul de desfășurare al proiectului este: municipiul Lupeni, regiunea: Valea Jiului, județul Hunedoara.

2.3. Obiective principale

Strategia de Dezvoltare a municipiului Lupeni și a Văii Jiului va avea rolul de a orienta dezvoltarea regiunii în perioada 2007 - 2013 și de a fundamenta accesul Văii Jiului la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene. De asemenea, prioritățile prevăzute în această strategie sunt compatibile cu domeniile de intervenție stabilite în cadrul Programului Operațional Regional și a Programelor Operaționale Sectoriale: Creșterea Competitivității Economice, Infrastructura de Transport, Infrastructura de Mediu, Dezvoltarea Resurselor Umane, Dezvoltarea Capacității Administrative.

2.4. Beneficiari direcți

- administrația publică locală a municipiului Lupeni;
- parteneri locali și instituții ale municipiului Lupeni;
- locuitorii municipiului Lupeni.

2.5. Echipa de lucru

Echipa de lucru este una mixtă, cu facilitatori din partea Agenției Naționale de Dezvoltare a Zonelor Miniere, experți din partea societății comerciale C & C Business Project, Comitetul de Inițiativă (Comitetul Organizațional), Comitetul Local de Dezvoltare Socio – economică (CDSE).

Componența nominală a echipei de lucru este următoarea:

- Din partea Agenției Naționale de Dezvoltare a Zonelor Miniere, domnul Bunescu Laurențiu;
- Din partea C & C Business Project, doamna Despina Camelia, Gal Alin;
- Comitetul Organizațional:
 - Lungan Cornel Damon, președinte (viceprimar al municipiului Lupeni);
 - Bolosin Florica Marinela, Membră (consilier local);
 - Resmeriță Cornel Cristian, membru (consilier local);
 - Abălași Gheorghe (consilier local);
 - Malacia Remus (consilier local);
 - Chiroșca Florinel Nicușor (consilier local);
 - Mogoș Gheorghe, membru (șef birou U.A.T. – Primăria Municipiului Lupeni);
 - Cioacă Iulica, membră (șef birou Agricol și Cadastru - Primăria Municipiului Lupeni);
 - Nagy Andreea, membră (funcționar birou U.A.T.- Primăria Municipiului Lupeni);
 - Rădulescu Florin, membru (funcționar Serviciul Administrație Publică Locală - Primăria Municipiului Lupeni).
- Comitetul Local de Dezvoltare Socio – economică:
 - Cornel Resmeriță, primar – președintele CDSE;

- Cornel Damon Lungan, viceprimar – vicepreședinte CDSE
- Constantin Claudiu Purcaru – responsabil economic;
- Cristofor Alin Condoiu – responsabil tehnic;
- Florentina Elena Nagy – responsabil juridic;
- Florin Rădulescu – responsabil probleme sociale;
- Iuliana Jolța – responsabil programe de dezvoltare;
- Iulica Cioacă – responsabil agricultură;
- Florica Bolosin – consilier local;
- Remus Malacia – consilier local;
- Cornel Cristian Resmeriță – consilier local;
- Emil Părău – reprezentant mediu de afaceri;
- Florinel Nicușor Chiroșca – reprezentant marea industrie;
- Viorel Vasile Hodor – reprezentant învățământ;
- Mariana Mateescu – reprezentant sănătate;
- Dorin Chiriță – reprezentant Asociația Pro Straja Lupeni;
- Gheorghe Floronesc – reprezentant Asociația Crescătorilor de Animale;
- Petre Braicu – reprezentant al micii industrie;
- Laurențiu Bunescu – Reprezentant Asociația Alias;
- Ileana Rodica Năstase – reprezentant zona 1;
- Petre Bugeș – reprezentant zona 2;
- Ion Sima – reprezentant zona 3;
- Nicolae Doroftei – reprezentant zona 4.

PARTEA I

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

I. Prezentarea microregiunii Valea Jiului și a poziției geografice

1. Delimitarea clară a teritoriului

Așezată de-a lungul lanțului munților Carpați, *Valea Jiului* este poarta spre Parcul Național Retezat și a altor destinații carpatice, fiind înconjurată de munții din grupa Parâng și grupa Retezat. Cel mai important râu care străbate microregiunea *Valea Jiului* este râul Jiul, având ca afluenți Jiul de Vest și Jiul de Est, pe firul cărora se află situate localitățile componente ale microregiunii.

Accesul în depresiune se face:

- din **sud** prin Defileul Jiului dinspre Târgu Jiu,
- din **nord** pe drumul național DN 66 dinspre Simeria,
- în perspectiva din **vest** prin Cheile Buții dinspre Herculane.

Microregiunea o forma triunghiulară orientată spre VSV- ENE și o lungime de aproximativ 60 km, între localitățile Cimpa-Răskoala la est și Câmpul lui Neag la vest. Lățimea scade de la 9 km, în dreptul localităților Petrila și Livezeni, până la 1,5 km la Câmpul lui Neag.

Valea Jiului este o microregiune alcătuită din 3 municipii: Petroșani, Lupeni, Vulcan și 3 orașe: Petrila, Uricani, Aninoasa, cu o populație totală de 149.582 locuitori. Administrativ, localitățile din Valea Jiului au în componență alte localități mai mici: Petrila are ca și localități aparținătoare Lonea, Cimpa, Jieț, Răskoala și Taia; Petroșani cu localitățile aparținătoare Dâlja Mare, Dâlja Mică, Sălătruc și Livezeni; Lupeni; Aninoasa cu localitatea aparținătoare Iscroni; Vulcan cu localitățile aparținătoare Dealul Babii și Paroșeni; Uricani cu localitățile aparținătoare Câmpul lui Neag și Valea de Brazi.

În ansamblul teritoriului național, microregiunea este situată în partea central-vestică a României și intersectată de paralela 46° latitudine sudică și meridianul 23° longitudine estică. Se învecinează cu județele: Alba, Vâlcea, Gorj, Caraș-Severin.

Municipiul Lupeni este situat la poalele Munților Vâlcan, munți situați în sectorul sud-vestic al Carpaților Meridionali și care împreună cu Munții Mehedinți închid la sud arcul

carpatic cuprins între râul Jiu și fluviul Dunărea. În partea de est a acestora se remarcă grupul înălțimilor Straja, Negri și Mutu aparținând municipiului Lupeni și beneficiind de un relief montan complex, foarte pitoresc, cu culmi și vârfuri alpine, un obiectiv turistic important în zonă. Vecinii municipiului Lupeni sunt: la est municipiul Vulcan, la vest orașul Uricani, la sud județul Gorj și la nord comuna Bara.

2. Suprafața teritoriului pe care se desfășoară municipiul

Municipiul Lupeni ocupă un loc important în peisajul geografic natural al Văii Jiului și al județului Hunedoara fiind situat în partea de vest a depresiunii Văii Jiului la o altitudine față de nivelul Mării Negre de 675-725 metri. Este așezat paralel cu râul Jiul de Vest, fiind străjuit de două șiruri de munți care leagă Munții Retezat de Munții Parâng, dând localității o formă alungită. Municipiul Lupeni este situat la poalele Munților Vâlcan, munți situați în sectorul sud-vestic al Carpaților Meridionali și care împreună cu Munții Mehedinți închid la sud arcul carpatic cuprins între râul Jiu și fluviul Dunărea. În partea de est a acestora se remarcă grupul înălțimilor Straja, Negri și Mutu aparținând municipiului Lupeni și beneficiind de un relief montan complex, foarte pitoresc, cu culmi și vârfuri alpine, un obiectiv turistic foarte important în zonă.

Teritoriul administrativ al municipiului Lupeni face parte din salba de localități urbane ale Văii Jiului. Distanța până la reședința de județ, municipiul Deva, este de aproximativ 120 km.

Fig. 1 Harta Văii Jiului

Fig. 2 Harta României

Municipiul Lupeni se încadrează între următoarele coordonate:

- latitudine nordică – $45^{\circ}21'37''$
- longitudine estică – $23^{\circ}14'18''$

Localități limitrofe:

- ❖ nord – comuna Baru;
- ❖ sud – județul Gorj;
- ❖ est – municipiul Vulcan;
- ❖ vest – orașul Uricani.

3. Scurt istoric

Municipiul de astăzi își are începuturile în vechime și evoluția sa încadrează într-un proces firesc, determinat de nevoia oamenilor de a exista într-un spațiu care îi apără, dar mai ales le asigură resursele pentru a putea trăi.

Există mărturii care ne fac să credem că viața socială a pulsă în această parte a Văii Jiului încă din antichitatea dacică și romană.

Prima atestare documentară a localității datează din anul 1770 municipiul Lupeni are în prezent o populație de 30.511 locuitori și s-a format grație pășunilor și fânețelor bogate, care au atras importante migrații ale populațiilor din Valea Streiului și Țara Hațegului.

După anul 1840, demarând explorările și exploatarea miniere în zonă, s-au produs prefaceri care aveau să contureze noul destin pentru aceste locuri, pentru acești oameni. Companiile străine care dețineau diferite perimetre miniere au adus mineri polonezi, cehi, austrieci, slovaci, maghiari și români din Munții Apuseni sau Baia-Mare fapt care a schimbat sub aspect demografic, structura socială a Văii Jiului. Activitatea minieră a început în zona de sud a actualului municipiu Lupeni, deasupra actualelor cartiere de locuințe Vâscoza III și IV la estul cărora se află puțul și galeria „Elisabeta”- prima exploatare minieră din localitate care marchează începutul activităților miniere în zonă.

În localitate s-a mai păstrat un cartier muncitoresc de case tip colonie - cartierul Ștefan, relictă a ceea ce a însemnat în trecut alături de frumusețea munților, tristețea coloniilor, transpunerea în realitate a unei arhitecturi ca un desen expeditiv de copii care desenează o casă.

Municipiul Lupeni a devenit cel mai mare producător de cărbune cocsificabil din țară, cu o dezvoltare monoindustrială (80% din populație trăind din minerit sau alte activități conexe). Exploatarea industrială a zăcămintului de ulei a determinat, începând cu anul 1881, apariția coloniilor de muncitori, o astfel de colonie păstrându-se și în prezent. Dezvoltarea economică și creșterea numărului populației a impus schimbarea aspectului urbanistic, coloniile fiind înlocuite cu cartiere noi de locuințe, extinse pe verticală, cu spații comerciale, zone verzi și parcuri de joacă pentru copii.

În anul 1941, Lupeniul a fost declarat oraș, iar în anul 2004 a fost declarat municipiu.

III. Cadrul natural

Este al doilea oraș ca mărime al Văii Jiului, fiind situat în partea de vest a depresiunii Văii Jiului, la o altitudine de 675 - 725 metri față de nivelul mării, la o distanță de 18 km față de Petroșani și cca 110 km de Deva. Din anul 2003 orașul Lupeni are statut de municipiu.

Disponibilizările masive din sectorul minier, din anii 1997-1999, au dus la scăderea nivelului de trai în această zonă și creșterea semnificativă a ratei șomajului la nivel local față de rata șomajului la nivel național. La nivel local rata reală a șomajului este în jur de 50%, deoarece sunt multe persoane care au ieșit din evidența oficiului pentru ocuparea forței de muncă. În această situație a început fenomenul de migrație, fiind unul din principalii factorii care au contribuit la scăderea numerică a populației. Astfel dacă la începutul anului 1990, populația Lupeniului se situa la un număr de 39.000, în prezent sunt înregistrați un număr de 30.852 de persoane.

Societățile comerciale de pe raza municipiului Lupeni, în mare majoritate, se încadrează în categoria celor mici având angajate până la 50 de persoane.

Societățile mijlocii, cu până la 250 de persoane, sunt mai puține și desfășoară activități în domeniul prelucrării lemnului, al turismului, serviciilor și al confecțiilor.

În prezent, la nivelul municipiului Lupeni sunt înregistrați aproximativ 300 de agenți economici în următoarea structură:

- agenți economici cu capital majoritar de stat: 6
- societăți cu răspundere limitată (activități de producție și comerț): 160
- societăți pe acțiuni (activități de producție industrială și comerț): 7
- societăți în nume colectiv (activități comerciale): 13
- asociații familiale (activități de comerț și meserii): 39

- persoane fizice (activități de comerț și meserii): 77

Din totalul acestora, își mai desfășoară activitatea doar 223, cu pondere în activități comerciale și meserii și cu o cifră de afaceri foarte mică. Ponderea producției industriale se obține tot din activitatea de minerit, ceea ce nu duce la diminuarea caracterului monoindustrial al zonei, ci la accentuarea acestuia.

Furnizorii de servicii pentru agenții economici din zonă sunt asigurați pe plan local existând personal disponibil pregătit atât în domeniul contabilității, juridic, informatizare, precum și în domeniul consultanței (la nivelul municipiului Lupeni funcționează un punct al Fundației pentru Promovarea întreprinderilor Mici și Mijlocii Petroșani și este în curs de realizare a obiectivului „CASA OAMENILOR DE AFACERI” care își propune îmbunătățirea calității managementului de firmă, sprijinirea inițiativelor economice și asigurarea accesului la informație a celor interesați).

Sistemul financiar-bancar este alcătuit dintr-o agenție a B.C.R., care dispune și de casă de schimb valutar, situată în centrul municipiului, o agenție BRD, o agenție a Băncii Transilvania, o agenție CEC și Administrația Finanțelor Publice Lupeni.

De asemenea, pe raza municipiului funcționează și câteva agenții de asigurare: ASIROM, ASTRA, UNITA și ARDAF.

1. Formele de relief

Suprafața totală a localității este de 7 513 hectare.

Relieful municipiului Lupeni este în general frământat datorită mulțimii văilor ce coboară din munții înconjurători și care prin adâncimea depozitelor neogene alternând cu blocuri de gresii și argile și-au săpat văi strâmte și adânci.

Un șir de înălțimi alcătuiesc o prispă ce domină Valea Jiului cu înălțimi de 150-200 metri, făcând trecerea de la regiunea muntoasă la cea depresionară.

Localitatea Lupeni este situată într-un cadru deosebit de pitoresc cu vârful Straja, Mutu și Negri spre sud și ramificațiile masivului Retezat spre nord: Zănoaga, După Piatră, Oboroca, Scorușu, Dealu Mare. Culmea După Piatră dispune de o poiană cu narcise și de o zonă stâncoasă propice practicării alpinismului sportiv.

Vârful Straja al doilea ca mărime din masivul Vâlcan se înalță brusc și stâncos la 1868 metri, depășind cu aproximativ 300 metri vârfulurile din vecinătate, Vârful lui Loghin și Vârful Cartianu. Creasta se menține relativ înaltă și peste vârful Mutu, apoi scade treptat până în

șaua La Paru de Fier (1468 metri). De aici înălțimea crește din nou spre Șiglăul Mic și mai ales spre Șiglăul Mare (1682 metri). Din acest vârf cu o vedere excelentă spre Retezat, culmea principală suferă o inflexiune accentuată spre sud.

Vârful Negri se află situat pe versantul sudic al masivului Vâlcan la o altitudine de 1700 metri așezat între vârful Straja și Șiglăul –Mic, în parte împădurit. Acesta dispune de o înclinare propice pentru schi relieful acestuia oferind și contrapantă.

2. Clima

Municipiul Lupeni ca de altfel întregul bazin al Văii Jiului se caracterizează printr-o climă cu caracter depresionar supusă inversiunilor termice și calmului atmosferic.

Municipiul Lupeni este așezat paralel cu râul Jiul de Vest, străjuit de două șiruri de munți care leagă Munții Retezat de Munții Parâng. Datorită acestei poziții clima este răcoroasă și zona este ferită de vânturi puternice.

Municipiul Lupeni face parte din localitățile de munte ale județului Hunedoara, la limita zonei a II-a cu a III-a climaterice fiind sub influența circulației de aer sudic, sud-vestic și vestic ceea ce duce la o temperatură medie anuală de 8 – 10,2°C. Temperatura medie multianuală a lunii iulie variază în funcție de altitudine. La poalele munților se înregistrează circa 18°C, ca pe culmea principală, mai ales pe Straja să scadă la 10°C. Temperatura medie multianuală a lunii ianuarie variază de asemenea în funcție de altitudine de la –2°C la –5°C.

Vânturile nu au o singură direcție dominantă, diversitatea direcțiilor fiind determinată de orientarea generală a văilor precum și de porțiunile mai joase din unele zone de pe versanții munților, oferind condiții pentru practicarea sporturilor extreme ca parapanta și deltaplanul.

Cu toate că depresiunii îi sunt caracteristice cețurile, în municipiul Lupeni datorită munților mai puțin înalți spre depresiunea Hațegului, creează posibilitatea trecerii curenților de aer cu ușurință de la nord la sud iar culoarul văii Jiului de Vest favorizează curenții de la vest la est, toate acestea făcând ca ceața să nu fie atât de persistentă ca în restul depresiunii și aerul să fie bine primenit.

Zăpada cade pe culmile înalte Straja și Negri începând din luna noiembrie și formează un strat continuu până în lunile aprilie-mai.

3. Flora și fauna

Diferența de altitudine la care se adaugă și prezența rocilor calcaroase duce la diferențierea covorului vegetal pe verticală.

Pe versanții sudici făgetele vegetează pure sau în amestec cu gorunul, mai rar cu bradul. Diseminat apare și molidul. În zona de limită făgetele sunt mărginite de un brâu îngust de molizi.

Pe terenurile calcaroase se dezvoltă tufărișuri de corn, mojdrean, lemn cînesc, darnax, păducel, măceș, liliac sălbatic etc.

Pe versanții nordici în partea inferioară și mijlocie întâlnim fagul și subordonat acestuia apar bradul și molidul.

La limita superioară a pădurii se întinde domeniul pajiștilor invadate de tufe de ienupăr, afin, merișor, coacăz și foarte rar smirdarul. Pe stânci plantele devin pitice și se strâng în pernițe viu colorate. Printre acestea putem aminti ochii șoricelului și laptele stâncilor.

Fauna este de asemenea foarte variată și bogată. Din lumea păsărilor mai des întâlnite sunt botgrosul, acvila țipătoare, huhurezul, lăstunul, uliul etc.

Peștii își fac simțită prezența în apele de munte mai cu seamă prin păstrăv, mreană și moioagă iar dintre reptile întâlnim vipera comună.

Mamiferele sunt reprezentate prin pisica sălbastică, vulpe, lup, mistreț, veverița, liliac, râs, urs etc.

4. Solurile și resursele naturale

Solul și subsolul este constituit dintr-un fundament cristalin și depozite sedimentare molasice de cuvertură. Fundamentul cristalin apare la zi pe rama bazinului, fiind constituit din roci metamorfice, cu grad diferit de metamorfism, ce aparțin atât autohtonului Danubian cât și pânzei Getice. Cristalinul Getic aflorează în rama de nord-est și parțial în cea de sud și este reprezentat prin gnaise, micașturi cu ambele mice, cuarțite și amfibolite. Cristalinul Danubian este dezvoltat în rama sudică și parțial în cea nordică și este reprezentat prin gnaise, calcare cristaline, șisturi și cuarțite.

Lucrările geologice de prospecțiune, explorare și exploatare au pus în evidență existență a 22 straturi de cărbune, numerotate de la 0 la 21, caracterizate prin arii de răspândire, grosime și calitate variabilă (de la zonă la zonă și de la strat la strat). Importanța economică prezintă straturile 3, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 17, 18.

Municipiul Lupeni a devenit cel mai mare producător de cărbune cocsificabil din țară.

IV. Populația, ocuparea și nevoile sociale

1. Populația municipiului Lupeni

În ceea ce privește populația din Valea Jiului la nivelul anului 2005, avea 146.026 locuitori, împărțiți relativ uniform între cele 2 sexe (49.2% bărbați și restul de 50.8% femei).

Populația din municipiul Lupeni se afla în continuă scădere, cu 6.581 persoane mai puțin în 2005, față de 1990.

Perioada de tranziție pe care România o traversează, începând cu anul 1989, a dus la creșterea semnificativă a ratei șomajului. Disponibilizările care au avut loc a condus la dispariția multor locuri de muncă nu numai în sectorul minier ci și în activitățile conexe. Din păcate nu au fost găsite soluții de creare a unor alternative.

Practic în toate domeniile cu excepția a unora dintre servicii (comerț, învățământ, sănătate, asistență socială și administrație publică), populația ocupată a înregistrat scăderi. Astfel de reduceri semnificative ale populației ocupate au fost înregistrate în special în domeniul mineritului.

Populația municipiului Lupeni este de 30511 după ultimul recensământ efectuat în anul 2005, iar gruparea pe sexe se prezintă astfel:

- populația de sex masculin este în număr de 15.250 adică o pondere de 49,98% din total populație;
- populația de sex feminin este în număr de 15.261.

Gruparea pe vârstă arată după cum urmează:

- între 0 și 4 ani – 1395;
- între 5 și 9 ani – 1694;
- între 10 și 14 ani – 2162;
- între 15 și 19 ani – 2790;
- între 20 și 24 ani – 2435;
- între 25 și 29 ani – 2338;
- între 30 și 34 ani – 2463;
- între 35 și 39 ani – 3201;
- între 40 și 44 ani – 2315;

- între 45 și 49 ani – 2245;
- între 50 și 54 ani – 1822;
- între 55 și 59 ani – 1443;
- între 60 și 64 ani - 1191;
- între 65 și 69 ani – 1243;
- între 70 și 74 ani – 986;
- între 75 și 79 ani – 501;
- între 80 și 84 ani – 228;
- 85 de ani și peste – 59.

Analizând structura populației pe grupe mari de vârstă, se constată că ponderea populației tinere (sub 14 ani) este mai mare la nivelul municipiului (17,29%) față de nivelul județului (14,86%), în timp ce populația în vârstă de muncă (15-64 ani) este de asemenea mai numeroasă la nivelul municipiului față de nivelul județean (72,77% față de 71,11%). Se observă, de asemenea, că la nivelul populației de peste 65 de ani, valorile de la nivelul municipiului sunt sub cele județene (9,94% față de 14,03%).

<i>Tabel 1. Populația din municipiul Lupeni pe grupe mari de vârstă, 2005</i>							
	Total	Sub 14 ani		15-64 ani		Peste 65 ani	
		Absolut	%	Absolut	%	Absolut	%
Lupeni	30364	5251	17.29	22096	72.77	3017	9.94
Județul Hunedoara	480459	71404	14,86	341675	71,11	67380	14,03
Regiunea Vest	1930458	288049	14,92	1364965	70,7	277534	14,38
<i>Sursa: Direcția Județeană de Statistică Hunedoara, 2005</i>							

Din analiza populației pe grupele de vârstă se observă un proces de îmbătrânire demografică, datorat în principal scăderii natalității și creșterea ponderii populației vârstnice (de 60 ani și peste).

Efectele demografice și economice ale acestei evoluții se vor vedea în timp și vor atrage după sine schimbări la nivelul diferitelor subpopulații (populația școlară, populația de vârstă fertilă, populația în vârstă de muncă).

2. Forța de muncă

Disponibilizările masive din sectorul minier, din anii 1997-1999, au dus la scăderea nivelului de trai în această zonă și creșterea semnificativă a ratei șomajului la nivel local față

de rata șomajului la nivel național. La nivel local rata reală a șomajului este în jur de 40 %, deoarece sunt multe persoane care au ieșit din evidența oficiului pentru ocuparea forței de muncă. În această situație a început fenomenul de migrație, fiind unul din principalii factorii care au contribuit la scăderea numerică a populației.

În cadrul discuției despre forța de muncă, trebuie făcute câteva precizări legate de populația ocupată, care cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care au desfășurat o activitate economică producătoare de bunuri sau servicii de cel puțin o oră în perioada de referință, în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii.

De-a lungul timpului, o dată cu începerea procesului de restructurare a activității miniere în Valea Jiului au fost derulate o serie de programe de creștere a gradului de ocupare a forței de muncă. Aceste programe derulate în Valea Jiului începând cu anul 2001 s-au caracterizat prin următoarele tipuri de măsuri:

- prin cursuri de formare profesională;
- acordarea de alocații pentru șomerii care se încadrează înainte de expirarea șomajului;
- încadrarea șomerilor peste 45 ani sau întreținători unici de familie;
- stimularea mobilității forței de muncă, din care
- crearea de noi locuri de muncă prin creditarea întreprinderilor mici și mijlocii;
- acordarea de servicii de consultanță și asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri;
- ocuparea temporară a forței de muncă în lucrări publice de interes comunitar, din care: servicii de refacerea și întreținerea infrastructurii, servicii de interes local.

În raportările statistice, județul Hunedoara figurează cu o rată a șomajului de 6,4%.

O bună parte a forței de muncă este calificată în meserii specifice industriei miniere. Există forță de muncă ieftină dar necalificată, rezultată din disponibilizările masive din minerit.

La ora actuală, la CNH mai lucrează sub 12.000 de angajați, față de circa 50.000, câți erau în 1996. Aceștia ar trebui să dea o producție de peste 3 milioane de tone de cărbune, însa planul este greu de realizat din cauza unor factori cumulativi: numărul insuficient de

personal, forța de muncă îmbătrânită, utilaje insuficiente și echipamente de proastă calitate, la care se adaugă factorii naturali care afectează munca ortacilor, cele mai periculoase fiind focurile endogene.

Populația municipiului Lupeni se grupează astfel

- populația activă de 13500 persoane;
- populația ocupată de 5648 persoane;
- persoane fără locuri de muncă 7852 din care persoane casnice și plecați în străinătate aproximativ 2500 persoane.

V. Sectorul Social

1. Educația

La nivelul municipiului există, 4 grădinițe, 3 școli generale, 2 licee, o școală de arte și meserii și o școală postliceală de maiștri, în care predau un număr de 325 cadre didactice.

Structura învățământului liceal și de arte și meserii se prezintă astfel:

LICEU: GRUP ȘCOLAR INDUSTRIAL MINIER LUPENI

1. FILIERA TEHNOLOGICĂ:

- profil tehnic: domeniul mecanic, electromecanic, electrotehnic, electronică
- profil servicii : turism și alimentație publică
- profil resurse: resurse naturale și protecția mediului

2. FILIERA TEORETICĂ:

- profil: matematică-informatică

3. FILIERA VOCAȚIONAL:

LICEUL SERAL

- profil tehnic: școala de maiștri seral
- maistru electromecanic de mină
- școala de arte și meserii: domeniul mecanic, electric, electromecanic, textile pielărie, fabricarea produselor din lemn.

LICEUL TEORETIC LUPENI

- profil: matematică fizică, filologie, științe sociale, științele naturii

În procesul de analiza a ofertei de formare prin sistemul educațional se au în vedere alături de numărul unităților școlare și următoarele aspecte:

- Nivelul de dotare a unităților școlare;
- Populația școlară;
- Cuprinderea elevilor pe diferitele tipuri de învățământ.

Situația resurselor materiale ale unităților școlare influențează în mare măsura calitatea ofertei, atât direct, cât și indirect. Deși există cabinete școlare, laboratoare și ateliere școlare în unitățile școlare din toate localitățile Văii Jiului, nivelul de dotare a atelierelor și laboratoarelor școlare nu este în concordanța cu cerințele pieței, și nu permit dezvoltarea de competențe la nivelul absolvenților, astfel încât acesta să asigure o inserție profesională imediată.

Municipiul Lupeni deține un număr de 138 de săli și cabinete școlare, 18 de laboratoare, precum și 10 ateliere școlare.

Consecință a evoluțiilor demografice din ultimii ani, caracterizate prin scăderea populației și prin amplificarea migrației externe, populația școlară din mai toate nivelurile educaționale a înregistrat o reducere continuă.

De asemenea populația școlară a municipiului Lupeni se prezintă în felul următor.

Totalul populației școlare pentru anul 2006-2007 este de 5507, din care populația de sex feminin este de 2521, iar cea de sex masculin este de 2692.

Majoritatea elevilor din învățământul primar și gimnazial sunt înscriși în școli publice, sectorul privat fiind încă nesemnificativ în comparație cu celelalte niveluri de educație.

2. Sănătate

Aplicarea reformei sanitare, care a început în 1999, vizând inițial asistența medicală primară, a determinat reorganizarea sistemului sanitar. Au fost desființate dispensarele urbane, atât o parte din medicii din dispensare cât și o parte din medicii de întreprindere devenind medici de familie, cu autonomie față de spital, subordonați fiind Casei Județene de Asigurări de Sănătate, cu care au încheiat contracte. La ora actuală asistența medicală profilactico-curativă a populației estimată la 30.511 de locuitori este asigurată de către 14

medici de familie, 1 Dispensar medical, 5 Cabinete stomatologice, 5 Farmacii și Spitalul Municipal Lupeni.

Din punct de vedere al numărului instituțiilor de îngrijire a sănătății, situația este relativ echilibrată, infrastructura de sănătate este destul de dezvoltată, s-a pus în funcțiune Spitalul nou, dotat cu aparatură modernă urmând ca în următoarea perioadă să se modernizeze și aripa veche a spitalului.

3. Serviciile sociale

Cea mai acută problemă socială din Valea Jiului o constituie lipsa locurilor de muncă. Aici vor fi în continuare mari probleme sociale, deoarece în momentul de față sectorul minier este în plin proces de restructurare, iar pentru personalul disponibilizat nu există o alternativă reală, fapt ce face să crească continuu presiunea socială în această zonă.

La toate acestea se adaugă efectele negative ale lipsei locurilor de muncă cu specific de calificare pentru cei care se afla în căutarea unui loc de munca. Din aceste cauze (în mod special din lipsa alternativelor locurilor de muncă) a crescut numărul persoanelor (familiilor) care beneficiază de venit minim garantat, crescând gradul de dependență a populației de serviciile sociale existente, ceea ce determină cheltuieli tot mai mari la nivelul bugetului local pentru servicii de asistență socială.

Asistența socială este asigurată prin serviciul de asistență socială din cadrul Primăriei municipiului Lupeni, prin ajutoare de urgență acordate din bugetul local și prin consiliere asigurată tot de către serviciul menționat mai sus.

De asemenea în municipiul Lupeni funcționează un Complex de servicii care cuprinde un centru de zi, un centru maternal un centru de consiliere și 2 apartamente sociale.

Tot pe linia problemelor sociale se înscrie și lipsa mijloacelor de transport în comun adaptate pentru persoanele cu dizabilități.

Asistența socială reprezintă un sector de activitate aflat continuu în atenția administrațiilor publice din fiecare localitate. De asemenea în municipiul Lupeni se găsește 1 Cămin pentru bătrâni și nici o cantină socială.

VI. Infrastructura municipiului Lupeni

1. Infrastructura de transport

Potențialul unei infrastructuri fizice locale cu care să fie satisfăcute cerințele economiei, ale populației, reprezintă o premisă a dezvoltării durabile și sustenabile a municipiului.

Municipiul Lupeni are o lungimea totală a rețelei de drumuri de 75,00 km și este compusă din drumuri modernizate și drumuri cu îmbrăcămînți ușor asfaltate:

- drumuri modernizate 34,39 km;
- drumuri cu îmbrăcămînți ușor asfaltate 20,58 km.

Din totalul drumurilor, drumurile modernizate ocupă un procent de 45,85%.

2. Rețeaua de utilități

Rețeaua de apă potabilă

În ceea ce privește discuția despre rețele de utilități, vom face referire la o serie de indicatori de măsurare ai accesului populației la rețeaua de alimentare cu apă, rețeaua de canalizare, rețeaua de distribuție a gazului natural, rețeaua de încălzire centrală și rețeaua de electricitate existente în municipiul Lupeni.

În prezent, municipiul Lupeni se alimentează cu apa din sursa de suprafață pârâul Braia. Debitul mediu este de 90 de litri/sec. Captarea se face într-un baraj de priza, amplasat pe acest pârâu, apa ajungând apoi la stația de filtrare și clorizare, după care intră în două rezervoare de $2 \times 1.500 \text{ m}^3$ existente în apropiere. Pentru completare, este folosită magistrala de 800 mm, prin aducțiune de la barajul Valea de Pești, alimentându-se două rezervoare de 1.500 m^3 și două rezervoare de 500 m^3 . De la rezervoare, prin intermediul rețelelor de distribuție, apa potabilă este distribuită la toți consumatorii.

Municipiul Lupeni dispune de o rețea de distribuție a apei potabile de 66,1 km.

Din cauza problemelor sociale existente și a imposibilității de a plăti apa, după abrogarea ordonanței 41/2001, s-au acumulat datoriile foarte mari la facturi și s-a trecut la debransarea rau-platnicilor de la rețeaua de apă potabilă, de cele mai multe ori, însă, prin închiderea robinetului la nivel de scară, de bloc și efectuarea, în unele cazuri, a unor bransamente separate pentru cei care au achitat sumele restante.

Rețeaua de canalizare

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din municipiul Lupeni este de 46,9 km.

Rețeaua de distribuție a energiei termice

Alimentarea cu energie termică se asigură din sistemul de termoficare existent, sursa de agent primar fiind centrala termoelectrică Paroșeni. Punctele termice amplasate în cartierele de locuințe asigură necesarul de căldură pentru încălzire și apă caldă menajeră aferent apartamentelor și dotărilor existente. Alimentarea punctelor termice cu agent primar se face prin rețele și racorduri de termoficare, conductele fiind montate fie în canale prefabricate, fie aerian. Pentru îmbunătățirea confortului termic la blocurile de locuințe se impune modernizarea punctelor termice, deoarece unele puncte termice sunt deficitare din punct de vedere al preparării agentului termic, echipamentele existente fiind insuficiente sau într-o stare avansată de uzură și colmatare. În acest sens s-au demarat programe de investiții, prin furnizorul local de utilități „S.C. Universal Edil S.A.” subordonat Primăriei Lupeni. Lungimea rețelei de termoficare este de 52 km.

Dintr-un număr de 9021 locuințe cuprinse în sistemul centralizat de termoficare 6280 locuințe sunt debransate, agentul termic fiind utilizat în doar 2741 locuințe. Motivul fiind pierderile mari de pe rețea care au dus la costuri exagerate și implicit debransarea locuințelor de la sistemul centralizat de încălzire.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice

Municipiul Lupeni este alimentat cu energie electrică din sistemul energetic național prin linii electrice aeriene cu dublu circuit de 110 kw, distribuția pe medie tensiune făcându-se prin stațiile de transformare Lupeni Sud și Lupeni Arena de 110/20kw. Alimentarea cu energie electrică de medie tensiune se realizează din stațiile mai sus menționate prin rețele electrice de 20kw executate aerian sau în cablu. Iluminatul public este amplasat corespunzător aproximativ 85% din oraș fiind foarte bine iluminat. Numărul de gospodari racordate este de 10 500 iar lungimea totală a rețelei este de 209,3km.

În ceea ce privește situația locuințelor dotate cu instalație electrică, observăm că la nivelul localităților componente ale Văii Jiului, procentul de acoperire cu electricitate a localităților variază între 85% în Lupeni și 100% în Petroșani și Petrița.

Totalul locuințelor dotate cu instalație electrică în municipiul Lupeni ajungând la 11.328, din totalul de 11.578 de locuințe, rezultând un procent de 97,84%.

Nici furnizorul de energie electrică nu a scăpat de datornici, însă în acest caz problema se rezolvă mult mai ușor prin deconectarea de la rețeaua de electricitate a celor branșați ilegal sau a celor cu datorii.

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale

S-au început lucrările la rețeaua de distribuție cu gaze naturale. Rețeaua de distribuție a gazelor naturale va avea o lungime de 11 km și va alimenta un număr de 10.423 apartamente.

Alimentarea cu gaze naturale a municipiului Lupeni, se pune în funcțiune rețeaua de medie presiune până în cartierul Bărbăteni la SRM II, rețeaua de distribuție în cartierul Bărbăteni s-a realizat în proporție de 70%, în zona Tudor Vladimirescu, etapa I de distribuție, este realizată în proporție de 80% și etapa II de branșamente, în proporție de 40%.

3. Infrastructura de afaceri

În anii '90, din nevoia de resurse financiare, unele dintre spațiile fostelor platforme industriale au fost închiriate / vândute altor societăți comerciale, apărând astfel. Chiar dacă în zonă nu funcționează foarte multe structuri de afaceri, totuși la nivelul fiecărei comunității, au fost identificate o serie de zone/terenuri unde pot fi atrase investiții. Mai mult se preconizează în viitor amenajarea de parcuri industriale sau zone industriale pe terenurile fostelor unități miniere închise, care vor fi ecologizate prin Proiectul-pilot de închidere a minelor și atenuare a impactului social ("Mining I") finanțat de BIRD.

De asemenea infrastructura de afaceri se prezintă în felul următor:

<i>Tabelul II Activități desfășurate pe teritoriul municipiului Lupeni</i>			
Activitatea economică	Număr de întreprinderi	Cifra de afaceri mii lei	Salariați
Agricultură	0	0	0
Industrie, din care			
- industrie extractivă	1		2225 bărbați 297 femei
- industrie prelucrătoare, inclusiv prelucrarea lemnului	17		500
Energie electrică și termică, gaze și apă	3		178
Construcții	0		183
Comerț	335		380
Transport, depozitare, poștă, comunicații	4		45
Activități financiare, bancare și de asigurări	8		33
Administrație publică	1	27313	267
Învățământ	9		305
Asistență socială	2		15

4. Rețeaua de comunicații

Din analiza elementelor care compun rețeaua de telecomunicații în municipiul Lupeni regăsim 6.193 de abonamente radio, 7.701 abonamente de televiziune și 3.580 abonamente la telefonie. În ceea ce privește situația cluburilor de internet, în microregiune funcționează 3 astfel de operatori.

De asemenea procentul locuințelor conectate la rețeaua internet este în procent de 35%.

5. Unități de jandarmi, de poliție și de pompieri

Municipiul Lupeni dispune de următoarele unități de jandarmi și posturi de poliție :

- Post Jandarmi Lupeni;
- Post de Jandarmi montani Straja;
- Unitate de Poliție Lupeni;
- Poliția Comunitară Lupeni.

VII. Activitatea economică

În percepția colectivă la nivel național, mineritul carbonifer îi este asociată Valea Jiului. Cantonând în subsol cel mai mare zăcământ de ulei din România, zona a devenit “interesantă” din punct de vedere economic abia în urma cu aproximativ 165 ani.

Dezvoltarea industrială a României a presupus, între altele, utilizarea cărbunelui exploatat în minele din Valea Jiului.

1. Scurt istoric al exploatării cărbunelui în Valea Jiului și în municipiul Lupeni

Valea Jiului este una dintre “zonele cele mai importante ale exploatării cărbunelui din România, istoria sa stând sub zodia acestei resurse naturale, importantă în planul dezvoltării societății umane din acest spațiu geografic”. Valea Jiului intră în istorie la mijlocul secolului al XIX-lea, “odată cu începutul mineritului carbonifer, proces favorizat de impunerea cărbunelui ca sursa primară de energie, în contextul dezvoltării revoluției industriale”.

Existența cărbunelui în subsolul Văii Jiului era cunoscută însă înainte de mijlocul secolului al XIX-lea. Încă în anul 1782, mineralogul Benko Janos arata ca a văzut arzând cărbunii din aflorimente, iar în anul 1788, în încercarea de a opri trupele turcești, generalul austriac Laudon, comandantul grănicerilor, a aprins cărbunii dintr-un afloriment situat lângă localitatea Vulcan (pe Valea Arsului).

Primele lucrări de prospecțiune sunt executate în anul 1835, moment în care este confirmată geologic existența cărbunilor. Începând cu anii 1840, frații Hoffman și Carol Maderspach (proprietari de mine din zona Rusca Montană) pun bazele primelor exploatări rudimentare de cărbune, în zonele Petroșani, Vulcan și Petrila.

Legea minieră austriacă din anul 1854 îi obliga pe micii întreprinzători să constituie asociații. Astfel, apare “Uniunea Minieră din Vestul Ardealului”, care obține, în anii 1858-1859, primele concesiuni în Valea Jiului. Ulterior, acestea vor fi vândute “Societății Anonime de Mine și Furnale din Brașov”. Aceasta este prima mare societate care va desfășura activități în Valea Jiului, într-o perioadă de 10 ani fiind descoperite și conturate zăcăminte bogate în zonele Petroșani, Livezeni, Petrila. Aceste succese, cărora li se adaugă rezultatele lucrărilor de cercetare și prospecțiune executate de statul austriac, au condus la concluzia că zăcămintele de cărbune din subsolul Văii Jiului sunt importante, oferind un cadru propice dezvoltării activităților de tip industrial.

Anul 1865 marchează începutul implicării viitorului stat român în mineritul din Valea Jiului, prin lucrări de prospecțiune și, ulterior, de deschidere. În anul 1867 încep lucrările de deschidere a minei “Deak-Petrila” și a minei Lonea, iar în anul 1872 se lucra la săparea galeriilor din zonele Jieț, Răscoala și Sălătruc. În anul 1869 sunt deschise minele “Petroșani-Est” și “Petroșani-Vest”. Explozia produsă în anul 1872 la mina “Deak-Petrila” va avea repercusiuni negative asupra întregului minerit finanțat de stat în Valea Jiului.

Astfel, în anul 1875, minele statului din Valea Jiului sunt scoase la vânzare, în anul 1879 fiind concesionate “Societății Brașoveana”, care își va menține prezența în zonă până în anul 1894. În această perioadă, în anul 1885 sunt deschise minele Aninoasa și Cimpa, iar în anul 1890 mina de la Dâlja.

În anul 1892 se constituie “Societatea Uricani-Valea Jiului”, care devine cea de-a doua mare societate din Valea Jiului, zona de operare fiind zăcămintele de cărbune de la Lupeni. Investiții importante vor duce la deschiderea a șapte mine: Nord, Ștefan, Victoria, Ileana, Carolina, Sud, Ella.

În anul 1895, “Societatea Salgotarjan” preia licențele de exploatare și minele “Societății Brașoveana”. Astfel, ajunge să dețină concesiuni miniere în suprafață de peste 3.400 ha, devenind cea mai puternică societate minieră din zonă (va continua activitatea la minele Deak-Petrila, Petroșani-Est, Petroșani-Vest, Dâlja, Aninoasa și vor fi deschise minele Vest, Est și Dr. Chorin din zona Vulcan).

În anul 1907, în condițiile crizei de cărbune pe care o traversa Imperiul austro-ungar, statul maghiar reziliază contractul cu “Societatea Salgotarjan” și preia conducerea minelor care îi aparțineau. În baza unui program elaborat anterior, statul finanțează noi lucrări de explorare și deschidere (în valoarea de aproape 16.000.000 coroane). Astfel, în anul 1908 se redeschid galeriile principale de transport din zona Lonea, iar în anul 1912 și ulterior se construiește centrala electrică de la Petroșani, separația Petroșani-Nord, fabrica de cărămidă și cuptoarele de var. Toată această dezvoltare organizatorică și tehnică face din Valea Jiului una dintre cele mai importante zone miniere ale Imperiului austro-ungar.

În toată perioada antebelică, producția de cărbune din Valea Jiului cunoaște o creștere aproape continuă: 853 tone în anul 1868, 10.680 tone în anul 1870, 136.546 tone în anul 1880, 228.487 tone în anul 1890, 880.496 tone în anul 1900, 1.813.372 tone în anul 1910, 1.939.363 tone în anul 1914 (cu un maxim de 2.229.855 tone în anul 1913).

Aceeași dinamică o înregistrează și personalul angajat în activitățile miniere: 65 persoane în anul 1868, 300 persoane în anul 1870, 814 persoane în anul 1880, 1.400 persoane în anul 1890, 4.652 persoane în anul 1900, 9.855 persoane în anul 1910, 12.014 persoane în anul 1914.

În perioada interbelică, Valea Jiului va traversa, și ea, aceleași etape, cu aceleași mari probleme caracteristice economiei românești, în general, și ramurii miniere, în special. După anul 1918, întregul minerit din Valea Jiului intră într-un proces de reorganizare. În anul 1918, Consiliul de Miniștri hotărăște trecerea “Minelor Statului Lonea” în patrimoniul statului român. În anul 1925 se înființează “Societatea Petroșani” și “Societatea Lupeni”, cu scopul de a continua exploatarea concesiunilor și minelor “Societății Salgotarjan” și “Societății Uricani - Valea Jiului”.

Dacă până în anul 1928, activitățile miniere din zonă cunosc o dezvoltare continuă (1.733.051 tone producție, 13.269 angajați), criza economică impune restructurări. Astfel, în anul 1929 se închid minele Petroșani-Vest, Lonea I și Lonea II, în anul 1930 mina Victoria, în anul 1931 minele Dâlja, Vulcan-Vest, Vulcan-Est, Vulcan-Dr.Chorin, iar în anul 1933 mina Victoria. Dacă în primul deceniu interbelic, activitatea se desfășura în 18 mine (Lonea I, Lonea II, Lonea III, Petrila, Petroșani-Est, Petroșani-Vest, Dâlja, Sălătruc, Aninoasa, Vulcan-Est, Vulcan-Vest, Vulcan-Dr.Chorin, Valea Jiului de Sus, Lupeni-Est, Lupeni-Ștefan, Lupeni-Ileana, Lupeni-Victoria, Lupeni-Carolina), în anii '30 întreaga activitate din Valea Jiului se concentrează la doar șase mine: Lupeni, Aninoasa, Petrila, Lonea, Sălătruc, Petroșani-Est. Producția de cărbune scade la doar 886.367 tone în anul 1933, pentru a crește însă la 1.497.211 tone în anul 1939 (cu un număr de 10.842 angajați).

Ca o consecință a participării țării la cel de-al doilea război mondial, după “vârful” de producție din anul 1941 (4.826.720 tone), mineritul din Valea Jiului intră într-o perioadă de declin, marcată de scăderea producției până la 1.813.269 tone în anul 1948.

În perioada statului socialist, politica de asigurare a independenței energetice a țării, concretizată în obiectivul de atingere a unei producții naționale de cărbune de 100.000.000 tone/an, a avut efecte majore la nivelul bazinului Valea Jiului. Zona a cunoscut o expansiune economică evidentă, prin investiții masive fiind puse în exploatare toate perimetrele miniere identificate.

În paralel însă, în ciuda eforturilor de a dezvolta activitățile economice conexe, Valea Jiului a devenit o mare aglomerare urbană (cu peste 140.000 locuitori, “legați”, într-un fel sau altul, de activitățile miniere).

După anul 1990, întreaga activitate industrială din zonă a intrat într-un declin accentuat, restructurarea mineritului consumând resurse financiare însemnate.

În prezent, pe raza administrativă a microregiunii mai funcționează doar câteva exploatări miniere. Totuși, ponderea producției industriale se obține tot din activitatea de minerit.. În cadrul bazinului minier Valea Jiului au fost delimitate 14 perimetre miniere. În prezent, 7 sunt în exploatare (Livezeni, Lonea, Lupeni, Paroșeni, Petrița, Uricani, Vulcan), iar 7 sunt cu activitate de exploatare sistată, aflate în curs de conservare și închidere sau închise deja (Aninoasa, Bărbăteni, Câmpu lui Neag, Dâlja, Iscroni, Sălătruc, Valea de Brazi).

2. Perspective pentru sectorul minier

Conform înțelegerii cu Uniunea Europeană, din 2011 statul nu va mai avea voie să subvenționeze industria de minerit din Valea Jiului. Valoarea maximă a ajutorului de stat care poate fi acordat în perioada 2007-2010 este de 1,1-1,2 miliarde de lei (aproximativ 350 milioane de euro).

Condițiile din minerit din Valea Jiului sunt încă precare pentru ca nu au fost efectuate investiții în utilaje, echipamentele fiind vechi de câteva zeci de ani. În plus, tinerii din zonă manifestă dezinteres pentru această meserie. În următorii trei ani statul va investi 30 de milioane de euro pentru re tehnologizarea minelor, proces care va duce la creșterea productivității. Totodată, vor fi îmbunătățite condițiile de muncă, iar salariile minerilor vor crește.

CNH are datorii în valoare de 14.000 miliarde de lei vechi, adică de două ori mai mult decât cifra de afaceri anuală, iar compania se află în imposibilitatea de a-și plăti aceste datorii. O soluție ar fi ștergerea datoriilor de către stat, după discuții între Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Finanțelor Publice și Consiliul Concurenței. Polonia a procedat așa, iar acum sectorul său minier s-a modernizat și revigorat.

Producția anuală a CNH este de aproximativ trei milioane de tone de ulei pe an, existând posibilitatea măririi capacității de producție la patru milioane de tone anual. Actualele rezerve depășesc 300 milioane de tone de ulei, ceea ce asigură continuitatea exploatării timp de 80-100 de ani. Producția CNH este livrată termocentralelor Mintia și

Paroșeni, care folosesc huiă. O eventuală închidere a minelor din cadrul CNH ar determina fie stoparea activității la cele două termocentrale fie importul masiv de huiă. Restructurarea CNH trebuie să se petreacă în paralel cu restructurarea Termoelectrica. Este clar că singura soluție viabilă poate fi alipirea CNH la un complex energetic, care va cuprinde, cel mai probabil, termocentralele Mintia și Paroșeni.

În Valea Jiului trăiau, în 1990, circa 300.000 de oameni, iar CNH avea 55.000 de angajați, însă nu erau toți mineri, deoarece compania se ocupa și de administrarea locuințelor, școlilor, spitalelor, alimentarea cu apă, energie electrică etc. Acum în Valea Jiului mai locuiesc 140.000 de oameni, iar la CNH activează 11.700 de mineri. Aceștia și familiile lor, adică 60.000 de cetățeni, sunt dependenți de mineritul din Valea Jiului.

Din punct de vedere al restructurării se poate spune că sectorul carbonifer a ajuns la un echilibru al producției vizavi de cerere. Practic, din punct de vedere al dimensionării capacităților de producție menținute în funcțiune și al numărului de oameni din sector, exploatarea miniere din zonă au parcurs etapele majore de reformă. Cu toate acestea, evoluțiile din ultimul an din sectorul energetic românesc, respectiv funcționarea la capacitate maximă a termocentralelor pe cărbune, a determinat regândirea necesarului anual de cărbune. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât producția de energie pe bază de cărbune reprezintă, alături de energia nucleară, principalele opțiuni pentru asigurarea dezvoltării pe termen lung a sectorului energetic românesc. Pornind de la ideea asigurării necesarului de cărbune, pentru realizarea unei proporții de 36% în balanța energetică a României, strategia industriei miniere prevede o creștere a producției de huiă - de la 2,5 milioane tone/an la 3,4 milioane tone/an. La huiă, din păcate, cantitatea de 3,4 milioane tone/an nu este suficientă pentru a acoperi cererea internă. Exploatarea Minieră Lupeni este o subunitate cu statut de sucursală fără personalitate juridică, a companiei Naționale a Huilei - S.A. Petroșani, cu capital integral de stat.

Situația resurselor de cărbune la 01.01.2007 era următoarea: resurse identificate 65.000.000 tone, resurse valorificabile 32.000.000 tone. Producția anuală conform Licenței de Exploatare este de 765.000 tone.

3. Principalele ramuri economice:

a. Agricultura

Datorită condițiilor specifice de sol și climă, agricultura este de subzistență, neperformantă, în special pentru autoconsum, orientată spre obținerea producției de porumb, cartofi de toamnă, sfeclă furajeră, legume și fructe, fiind de importanță strict locală. Lipsa asocierii, precum și slaba dotare tehnologică, nu duc la practicarea unei agriculturi eficiente. Prețurile scăzute pe piața de achiziție nu le oferă un real câștig și nu oferă posibilitatea dezvoltării acesteia.

Există o slabă valorificare prin zootehnie a potențialului zonelor de pășuni ca o consecință a productivității scăzute a acestora.

Tabelul III Suprafețele agricole, efectivele de animale și parcul de mașini agricole

Denumire indicator	U.M.	Lupeni
Suprafață totală	km ²	77,73
Suprafață agricolă	Ha	2538
Păduri		4253
Ape și bălți		30
Alte suprafețe		566
Efectivele de animale		Anul 2006
Bovine		568
Porcine		320
Ovine		955
Caprine		132
Cabaline		141
Păsări		9200
Albine		95
Parcul de mașini agricole		Anul 2006
Tractoare		2
Pluguri		110
Cultivatoare		10
Semănătoare		
Combine		

a) Industria;

Principala activitate economică în municipiul Lupeni a fost și este exploatarea cărbunilor. În timp, activitatea extractivă s-a redus foarte mult, dar totuși ponderea în cadrul activităților industriale o reprezintă mineritul.

În prezent, în municipiul Lupeni, pe lângă continuarea activității miniere, își desfășoară activitatea firme având ca obiect de activitate: prelucrarea maselor plastice, exploatarea și prelucrarea lemnului, tâmplărie de aluminiu, P.V.C. și lemn stratificat, confecții. Toate acestea însă nu ocupă forța de muncă disponibilă, existentă în zonă.

În domeniul construcțiilor există potențial pentru investiții, precum și resurse umane calificate, investițiile în acest domeniu fiind necesare și oportune (se extind și se modernizează case de vacanță, vile, pensiuni, locuințe particulare, se amenajează piețe, parcuri, drumuri, alei).

b) Servicii;

În sectorul serviciilor activează firme de transport, telecomunicații, reparații electrocasnice, producerea și distribuirea energiei termice, servicii de telefonie, televiziune prin cablu și internet, salubritate, cursuri de schi, închiriere echipament sportiv, croitorie, frizerie, coafor, diverse.

Sectorul serviciilor este important pentru ocuparea forței de muncă. Frumusețea și varietatea cadrului natural, precum și bogăția elementelor cu caracter cultural (artistic, arhitectural, etnografic și istoric), existența Stațiunii Turistice Straja, conferă municipiului Lupeni un *potențial turistic* remarcabil cu servicii de cazare și alte servicii turistice.

c) Comerț;

În Lupeni se desfășoară activități de comerț cu amănuntul (produse alimentare, nealimentare, farmaceutice, diverse), există centru comercial gen supermarket (Penny Market).

Dezvoltarea activității din *sectorul comercial* se poate atribui procesului de privatizare și investițiilor din sectorul privat. Bazat pe acest sistem s-a dezvoltat rețeaua comercială, ceea ce a determinat îmbunătățirea distribuției teritoriale a unităților comerțului cu amănuntul, mărirea suprafeței comerciale și utilizarea mai eficientă a spațiilor existente, iar pe de altă

parte, a asigurat flexibilitatea relațiilor cu furnizorii industriali, creșterea concurenței între comercianți și ameliorarea calității produselor oferite populației.

d) Turism.

Municipiul Lupeni are un bogat fond turistic până în prezent nu îndeajuns exploatat și oferă un cadru natural unic. Deși în mod tradițional această regiune nu este considerată o destinație turistică, există cel puțin trei argumente care susțin contrariul:

- existența Stațiunii Turistice Straja
- o regiune turistică accesibilă pentru toate buzunarele;
- arealul turistic al municipiului Lupeni este încă relativ nedescoperit.

Datorită locației geografice și a contextului socio-economic, această regiune montană și fondul forestier nu au suferit efectele transformărilor antropice în aceeași măsură ca majoritatea stațiunilor turistice europene. Prin contrast, aici se mai pot descoperi încă peșteri, se pot face drumeții netulburate de zgomotoasele convoaie mecanizate populate de amatorii de picnic, se pot explora trasee montane virgine și se pot descoperi stânci pentru cățărăt "necucerite" încă. Din punct de vedere al bogăției faunei: întreaga zonă este "înnobilată" de prezența ursului brun, caprei negre, mistrețului și lupului.

Este de asemenea în curs de amenajare un traseu de mountainbike.

Stațiunea Straja conduce detașat în rândul locurilor disponibile în cadrul structurilor de cazare cu aproximativ 3700 locuri de cazare.

Zona Straja se înscrie ca o mare complexitate și atractivitate peisagistică în structura și valoarea potențialului turistic, întrunind toate calitățile unei excelente stațiuni de iarnă, este situată în inima Masivului Vâlcan, la circa 20 km de Petroșani. Un număr de 176 de cabane și pensiuni asigură cazarea a aprox. 3700 persoane. Complexul turistic este amplasat la o altitudine de 1380 m, vârful Straja având o înălțime de 1445 m. Suprafața schiabilă este de 40 ha.

Accesul în stațiune este asigurat cu *telescaunul Straja* care are o lungimea 2536 m, diferență de nivel de 593 m, durata transportului aproximativ 24 minute, capacitate de transport este de 2 persoane, capacitate de transport pe oră este de 410 persoane, deservește pârtia Telescaun.

În stațiune funcționează: un post montan de jandarmi, serviciul „Salvamont” care utilizează în perioada de iarnă 4 salvatori montani zilnic și asigură îngrijiri medicale în perioada când se schiază.

Se pot practica *sporturi de iarnă*: schi alpin, schi fond, schi tură, schi extrem, săniuș etc. Sporturile de iarnă sunt favorizate de domeniul schiabil care dispune de 7 pârtii de schi, **situate pe terenul primăriei**, inclusiv cele ce urmează a fi amenajate, după cum urmează:

Tabel IV *Pârtii de schi în stațiunea Straja*

Nr. Crt.	Pârtia de schi omologate	Lungimea pârtiei	Grad de dificultate	Diferența de nivel	Nocturnă
1	Pârtia Constantinescu	1741,5 m	Ușoară	364 m	Da
2	Pârtia Lupului	519,0 m	Dificilă	163 m	Nu
3	Pârtia Mutu	1269,0 m	Medie	320 m	Da
4	Pârtia Sfântu Gheorghe	700 m	Ușoară	144,5 m	Nu
5	Platoul Soarelui (pentru începători)	405 m	Ușoară	51 m	Da
6	Pârtia Canal	1240 m	Dificilă	180 m	Nu
7	Pârtia Telescaun	3200 m	Medie 80% Dificilă 20%	593 m	Nu

Sursa: *Primăria Lupeni*

Cele 7 pârtii sunt deservite de un sistem de teleschiuri, omologate ISCIR, după cum urmează:

Tabel V *Deservirea cu instalații de teleschi a pârtiilor în stațiunea Straja*

Denumirea instalației	Pârtii deservite	Lungimea traseului	Diferența de nivel	Durata transp.	Capacitate persoane/h	Program de funcționare

Teleschiul nr. 1	Lupului, Mutu, Constantinescu, Platoul Soarelui	519 m	163 m	4 min	675	9,00 – 2,00
Teleschiul nr. 2	Mutu, Lupului, Canal, Platoul Soarelui, Constantinescu	905 m	260 m	5 min	780	9,00 – 17,00
Teleschiul nr. 3	Constantinescu, Sf. Gheorghe, Platoul Soarelui	952 m	180 m	5 min	840	9,00 – 24,00
Teleschiul nr. 4	Sfântu Gheorghe	650 m	145 m	5 min	424	9,00 – 17,00
Teleschiul nr. 5	Constantinescu, Platoul Soarelui, Mutu	1260 m	198,6 m	4 min	600	9,00 – 24,00
Teleschiul nr. 6	Platoul Soarelui, Constantinescu	385 m	102 m	4 min	520	9,00 – 24,00

Sursa: Primăria Lupeni

Stațiunea dispune de școli de schi (S.C. Vest Week-end S.R.L, Salvamont Lupeni, SC Comexim R SRL), trasee montane, activități diverse pentru petrecerea timpului liber, organizându-se de asemenea manifestări sportive mari: Cupa veteranilor și cupa energeticianului – manifestări de interes național, concursuri – Cupa Vodafone, Cupa Minerul, Cupa Comexim, Cupa Bamby, Serbările Zăpezii și nedei – Nedeia Sânzienelor.

„Drumul Crucii” Lupeni - schitul „Straja” – pelerinaj ortodox în Vinerea Mare a Sfintelor Paști;

Declarată în luna octombrie 2002 ca stațiune turistică de interes local, Stațiunea Straja este cuprinsă în Programul Național de Dezvoltare a Turismului Montan ‘Superschi în Carpați’ în etapa a II-a.

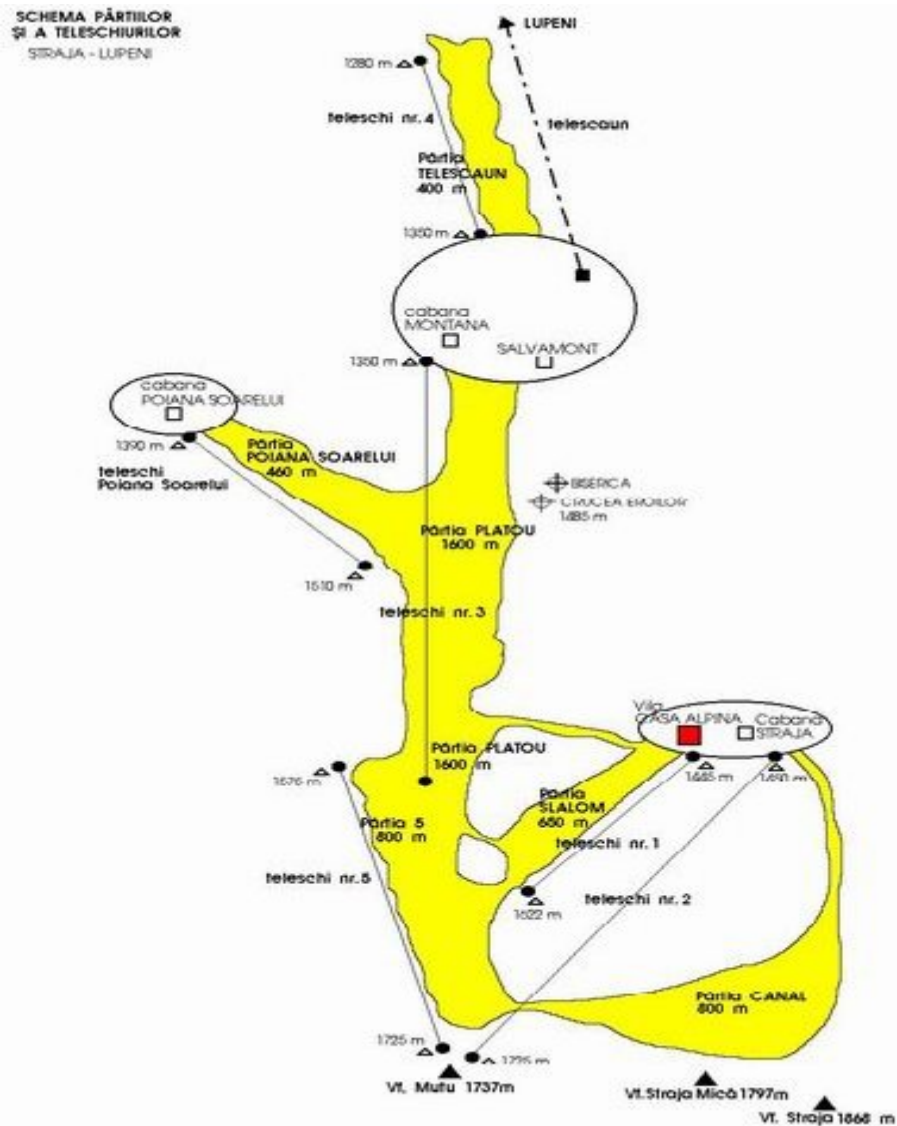

Fig. 3 Schema părților din stațiune Straja

4. Întreprinderile din municipiul Lupeni

Întreprinderea este o grupare de unități legale care se constituie ca o entitate organizațională de producție de bunuri, servicii comerciale sau servicii de interes social, ce beneficiază de o autonomie de decizie, mai ales pentru asigurarea resurselor sale curente.

O întreprindere se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii - IMM (micro, mică sau mijlocie) dacă îndeplinește cumulativ pe doi ani consecutivi, cel puțin două dintre condițiile privitoare la numărul de personal angajat, cifra de afaceri și valoarea activelor.

Tabel VI *Întreprinderile din municipiul Lupeni*

Localitatea	Lupeni
Total firme	369
Firme mari	1
Firme mijlocii	9
Firme mici	24
Microîntreprinderi	145
Capital străin	10

5. Investiții locale

În municipiul Lupeni s-au obținut finanțări externe pentru pregătirea și implementarea de proiecte în domeniul mediului – ecologizarea de albie de pâraie și colectarea selectivă a deșeurilor în stațiunea Turistică Straja, modernizarea administrației publice – dotarea cu echipamente IT, reabilitarea și modernizarea drumului de acces în Stațiunea Turistică Straja (DJ 664 A) , s-au făcut investiții din bugetul local în învățământ, drumuri, poduri, amenajat zone verzi, alei, trotuare, locuri de joacă pentru copii, rețele de gaz, termoficare.

Investițiile realizate de IMM-uri au fost direcționate spre prelucrarea lemnului, tâmplărie metalică de aluminiu și inox, tâmplărie de PVC și lemn stratificat, investiții în turism, investiții în panificație (achiziție de cuptoare, extindere spații de producție), investiții în spații de producție (renovare și extindere spațiu pentru executarea de mobilier pentru locuințe și birouri – saltele, achiziția de autovehicule în domeniul transportului în comun. Potențialul investițional al municipiului Lupeni, definit prin proiectele depuse de mediul de afaceri privat din zonă pentru a obține granturi, este din păcate extrem de redus. Programele de creditare nu sunt accesate datorită absenței unor garanții la standardele solicitate de bănci, termene scurte de restituire a creditelor, dobânzi greu de recuperat din profiturile limitate de piața de desfacere.

6. Piața imobiliară

De la începutul anului 2005, prețurile apartamentelor și terenurilor din zonă au crescut, iar specialiștii imobiliari susțin că tendința se va menține, mai mulți oameni de afaceri fiind interesați să investească în zonă.

Așa cum se întâmplă mai în toate orașele din România, la mare căutare sunt locuințele și terenurile situate în zonele centrale ale localităților unde prețul unui apartament este cuprins între 10.000 și 22.000 euro în funcție de etaj, zonă și nu în ultimul rând de îmbunătățirile de care dispune, iar în Stațiunea Turistică Straja prețul pentru o cabană este cuprins între 50.000 euro și 230.000 euro.

7. Sectorul financiar

Sectorul bancar este reprezentat în municipiul Lupeni de câte o agenție aparținând BCR, BRD, Banca Transilvania, CEC.

De asemenea, este bine dezvoltat sectorul asigurărilor.

VIII. Protecția mediului înconjurător

1. Calitatea factorilor de mediu

Aerul atmosferic este unul dintre factorii de mediu greu de controlat, deoarece poluanții, odată ajunși în atmosferă, se dispersează rapid și nu mai pot fi practic captați pentru a fi epurați – tratați.

În Lupeni, poluarea atmosferei din cauza evacuării în aer a produselor gazoase rezultate de la centralele termice care funcționează în Stațiunea Turistică Straja (aproximativ 250 de cabane) și la casele particulare (aproximativ 1 100 gospodării), a focurilor izbucnite pe haldele de steril, a transportului auto etc. are unele efecte negative.

De regulă, **solurile** din perimetrul municipiului Lupeni sunt favorabile vegetației forestiere, pășunilor și fânețelor cu condiția asigurării următoarelor cerințe: apă, aerăție, afânare și preocuparea pentru acoperirea solurilor cu vegetație forestieră, precum și lucrări de îmbunătățiri funciare.

2. Gradul de poluare

Printre cei mai puternici factori poluanți ai mediului este industria minieră. Aceasta este răspunzătoare atât de poluarea aerului cât și de poluarea apelor și a solului.

Poluarea solului produsă de activitățile miniere prin haldele de steril depășește 20 de hectare precum iar degradarea terenurilor din cauza galeriilor subterane este de aproximativ 100 hectare. Poluarea solului este produsă și de depozitele de deșeuri urbane, dar aceste

suprafețe urmează a se ecologiza după anul 2009 când groapa de gunoi este propusă pentru închidere.

În cadrul restructurării sectorului minier, protecția mediului reprezintă un obiectiv deosebit de important. În Lupeni, în momentul de față, dată fiind restrângerea de activitate în domeniul industriei miniere, prin închiderea Uzinei de Preparare a Cărbunelui Lupeni, se poate spune că poluarea mediului s-a redus, în special pentru factorii de mediu aer și apă.

Principalele surse de poluare sau degradare a solului sunt constituite din:

- ocuparea și impermeabilizarea solului cu clădiri, incinte, drumuri de acces;
- deșeuri (industriale, toxice, periculoase, menajere);
- deformațiile terenului din cauza exploatărilor subterane;
- degradarea peisajului etc.

În urma activității economice desfășurate la nivelul municipiului Lupeni, rezultă trei categorii de deșeuri:

- **deșeuri industriale:** rezultate în urma proceselor tehnologice și a activităților industriale desfășurate de agenții economici;
- **deșeuri periculoase:** sunt constituite din deșeurile de spital speciale, care cer o atenție aparte, atât la faza de colectare, cât și la cea de tratare / eliminare;
- **deșeuri menajere:** sunt reprezentate de deșeurile rezultate în urma altor activități decât cele industriale (casnice, comerț etc.).

3. Zone verzi

În Municipiul Lupeni peste 50 % din suprafață o reprezintă pădurile, peste 4000 de hectare. În zona urbană sunt amenajate zone verzi în suprafață de 63 hectare.

IX. Cultura și activitățile recreative

1. Infrastructura culturală

Palatul Cultural „Minerul” Lupeni, care necesită urgente lucrări de reabilitare și renovare, fiind într-o stare avansată de degradare;

Cinematograful Cultural care necesită lucrări de modernizare;

Casa Muzicii la care s-au realizat lucrări recente de reparații;

Galeria de Artă

Clubul Sindicatelor care dispune și de o bibliotecă cu un număr de 37 426 volume de cărți

2. Activitatea organizațiilor nonguvernamentale

În municipiul Lupeni își desfășoară activitatea 22 de ONG-uri în domeniul social, cultural, dezvoltare comunitară, salvare montană, sport, agricultură, protecția mediului etc.

Cea mai semnificativă structură asociativă s-a realizat în Valea Jiului în anul 2002, prin constituirea *Asociației Valea Jiului*, între autorități publice locale și societatea civilă.

Rezultatul acestei asocieri este tot un ONG, asociația fiind o organizație neguvernamentală, apolitică și non profit cu misiunea asumată prin libera asociere de a contribui semnificativ și neîntârziat la dezvoltarea economică durabilă a regiunii geografice cunoscută sub numele Valea Jiului și implicit la creșterea nivelului de trai al comunităților locale.

Asociația Valea Jiului are drept **scop** identificarea, promovarea și sprijinirea permanentă a proiectelor ce vizează cadrul general comun al comunității, evaluarea și monitorizarea programului de creștere economică prin atragerea resurselor financiare care vizează dezvoltarea unitară a Văii Jiului și stabilirea unor priorități care să conducă la obținerea de rezultate palpabile în plan social și la ridicarea nivelului de trai al populației.

Constituirea acestei asociații a fost de bun augur și a funcționat bine **în primii 2 ani**, reușind să obțină finanțări externe de valori nu foarte mari, dar suficiente pentru amenajarea sediului, dotarea cu mobilier și tehnică de calcul. Pe parcurs însă, interesul membrilor fondatori a scăzut, în special al sectorului privat și al societății civile.

De asemenea se dorește înființarea unei noi asociații nonguvernamentale la care asociați sunt toate administrațiile locale din Valea Jiului aceasta se numește „Asociația pentru dezvoltare durabilă Valea Jiului”

„ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ „VALEA JIULUI”

MEMORANDUM

Titlu:

„VERDE pentru Valea Jiului”

I. REGIUNEA VALEA JIULUI

Viața socio-economică a Văii Jiului este legată în exclusivitate, încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, de activitatea de extracție și preparare a cărbunelui din bazinul minier. Deși la sfârșitul secolului XX - începutul secolului XXI s-au făcut demersuri pentru restructurarea industriei mineritului, astăzi se poate constata că, din cauza lipsei de investiții și a diversității activităților economice, în Valea Jiului, legătura aproape exclusivă a vieții social-economice cu mineritul persistă în continuare.

Acest fapt conduce la lipsa unor oferte economice alternative în cele 6 localități principale ale Văii Jiului, respectiv în municipiile Petroșani, Vulcan, Lupeni și orașele Petrila, Aninoasa și Uricani.

Deși regiunea Văii Jiului și ariile montane limitrofe dețin un potențial turistic complex și variat, atât natural cât și antropic, valorificarea actuală în turism este ne semnificativă.

Pentru a realiza diversificarea activității economice în această zonă minieră, corelată și cu cerințele reale de a crea o viață normală, se impune reconsiderarea activității din domeniul mineritului și orientarea forței de muncă, în special cea tânără, către alte activități.

Acest obiectiv implică stimularea investițiilor în economie, investiții ce pot crea locuri de muncă. Crearea acestor locuri de muncă oferă șansa creșterii pregătirii profesionale și posibilitatea de a derula și alte activități productive și servicii.

II. ACCESIBILIZAREA VĂII JIULUI

prin realizarea axelor de comunicații N-S, V-E;

II.1. REALIZAREA AXEI DE COMUNICAȚIE V-E, *prin*

- finalizarea lucrărilor de modernizare DN 66A: Petroșani – Băile Herculane
- modernizarea DN 7A: Petroșani – Voineasa – Valea Oltului

În anul 1999 au fost demarate lucrările de modernizare pentru tronsonul I: km 30+604 – km 37+441 al drumului național care își propune să lege municipiul Petroșani de Băile Herculane. Lucrarea a fost finalizată în anul 2002, valoarea totală fiind de 243.061.331 mii lei.

Lucrările la tronsonul II al drumului km 37+441 – km 47+600 au început în iunie 2002, dar au fost temporizate în perioada 2002-2005, fiind reluate în anul 2006. Până în prezent au fost executate lucrări în valoare de 63.188.417 mii lei (lucrări la poduri, corecții albie, ziduri de sprijin, etc.). Anul acesta, Garda Națională de Mediu a dispus oprirea, din nou, a lucrărilor, deoarece nu existau toate avizele de mediu.

Prin modernizarea DN 66A se va realiza:

➤ Accesibilizarea Văii Jiului, respectiv a zonei balneoclimaterice Băile Herculane și interconectarea acesteia cu rețeaua rutieră din vestul, centrul și sudul țării, precum și cu porturile dunărene;

➤ Realizarea unui circuit turistic integrat, prin legarea peisajelor și arealului dunărean cu stațiunea balneoclimaterică Băile Herculane, Parcul Național Retezat, stațiunile de schi din Valea Jiului – Straja - Lupeni, Pasul Vâlcan, Parâng (și posibil dezvoltarea ulterioară a unei stațiuni de iarnă în orașul Uricani, cu crearea accesului prin DJ 762 C către localitățile Valea de Pești – Runcu, Județul Gorj), stațiunea Voineasa – Valea Oltului prin stațiunile balneoclimaterice Călimănești, Căciulata și Olănești, respectiv cu rețeaua rutieră Râmnicu-Vâlcea – Pitești – București precum și Sibiu – Brașov (stațiunile montane din zona Poiana Brașov);

➤ Crearea a peste 550 de locuri de muncă pentru realizarea modernizării DN66A și absorbția forței de muncă disponibilă din zonă;

➤ Crearea de locuri de muncă pentru întreținerea infrastructurii rutiere;

➤ Punerea în valoare a peisajului natural din zona Văii Jiului și din regiunile adiacente DN 66A, DN 7A și respectiv DJ 672C;

➤ Dezvoltarea unor activități specifice turismului în masă în perimetrul montan al Văii Jiului;

➤ Dezvoltarea ecoturismului în arealul Parcului Național Retezat, și astfel conștientizarea generațiilor viitoare de necesitatea prelevării și protejării mediului înconjurător prin prezentarea bogățiilor naturale de care dispune regiunea;

- Dezvoltarea serviciilor conexe și adiacente turismului.

În același timp, modernizarea DJ 672C: DN 66A – Valea de Pești – Runcu și respectiv DN 7A: Petroșani – Voineasa – Valea Oltului, este deosebit de importantă pentru Valea Jiului, pentru deschiderea acestei zone spre sud și est.

II.2. REALIZAREA AXEI DE COMUNICAȚIE N-S, *prin finalizarea modernizării DN 66: Simeria – Petroșani – Târgu Jiu*

Modernizarea Drumului Național 66 Simeria - Petroșani este o investiție de importanță națională. Beneficiarul lucrărilor este Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România (CNADNR), autoritate aflată în directă subordine a Ministerului Transporturilor. Finanțarea lucrărilor se face din credite contractate de statul român de la Banca Europeană de Investiții și din fonduri guvernamentale. Lucrările de modernizare ale Drumului Național Simeria - Petroșani, în lungime de 80 km, au început în aprilie 2003

În 19 martie 2003, Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale a contractat această lucrare cu trei constructori, fiecare urmând să construiască un tronson de drum, beneficiarii fiind ITALSTRADE pentru sectorul Petroșani - Baru, PROODEFTIKI și CONTRANSIMEX pentru tronsonul Hațeg - Baru Mare, iar pentru segmentul Hațeg - Simeria, CCF SA București.

Potrivit contractelor, lucrările la DN 66 trebuiau finalizate în aprilie a.c. pentru primul tronson, în iulie, anul trecut, pentru cel de-al doilea tronson, și iunie 2006 pentru cel de-al treilea segment de drum. La ora actuală, sectoare întregi de drum sunt încă neterminate, existând lucrări în desfășurare.

Importanța acestui sector al DN 66 este foarte mare pentru economia județului. Practic, legătura întregii Văii Jiului cu județul, cu Ardealul, se face pe acest tronson. Locuitorii Văii Jiului, ai județului Hunedoara au nevoie de o minimă infrastructură, funcțională pentru a mai spera că economia județului se poate relansa.

II.3. DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN ZONĂ, *ca efect al modernizării DN 66A*

Prin propunerile de dezvoltare a turismului în Valea Jiului, ca un domeniu economic complementar/alternativ activității miniere tradiționale, se urmărește integrarea în muncă a unui segment din personalul disponibilizat din minerit. Acest demers este condiționat de

posibilitatea realizării unor investiții fezabile creării de noi locuri de muncă, de pregătirea de profil/recalificarea personalului, de atractivitatea activității de turism și de mediatizarea acesteia și conștientizarea populației locale.

Modernizarea DN 66A determină dezvoltarea activităților turistice în zona Văii Jiului. Se au în vedere introducerea în circuitul turistic a arealelor și obiectivelor turistice reprezentative, consolidarea și promovarea de noi forme de turism, realizarea unor servicii turistice moderne, de calitate și competitive.

Poziționare geografică a Văii Jiului în partea central – vestică a țării, precum și traversarea zonei de importante artere rutiere și apropierea de magistralele europene (E68, E81, E70) favorizează dezvoltarea turismului. Prin realizarea unor dotări competitive, în special pentru sporturile de iarnă, aria montană a Văii Jiului poate deveni o destinație turistică reprezentativă pentru țările europene central – estice deficitare în această ofertă. Nu este de neglijat nici posibilitatea accesului facil între cele două zone turistice montane importante ale României, Poiana Brașov și zona Valea Jiului, în perspectiva organizării Jocurilor Olimpice de Iarnă.

Dezvoltarea turismului în Valea Jiului trebuie privită ca o activitate complementară / alternativă la economia locală și la soluționarea compatibilității acestui domeniu în raport cu celelalte sectoare economice.

Un obiectiv important este sporirea aportului economic, prin contribuția directă și indirectă a turismului la creșterea veniturilor populației și la dezvoltarea economică și tehnico – edilitară a Văii Jiului, precum și a aportului social, respectiv reconversia forței de muncă și absorbția unei părți din aceasta în activitatea de turism.

Resursele turistice și poziția în teritoriu a Văii Jiului permit dezvoltarea, complementar posibilităților practicării sporturilor de iarnă, a unei oferte turistice diversificate, care să conducă la amplificarea turismului, cum ar fi: ecoturismul, ciclismul montan, speologia și alpinismul montan.

Masivele montane dispun de peisaje de mare atracție turistică și de obiective naturale (peșteri, avene, chei, abrupturi, circuri și lacuri glaciare) de mare interes pentru turismul montan.

Dezvoltarea și extinderea activității de turism contribuie la ridicarea economică și culturală a perimetrelor respective, la crearea de condiții de viață mai bune pentru populația locală, dar și servicii de calitate pentru turiști.

II.4. CONSERVAREA ȘI PROTEJAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR, o necesitate pentru dezvoltarea viitoare durabilă

Abordarea problemelor de impact asupra mediului înconjurător pun în evidență posibilitatea apariției unor influențe a investițiilor și amenajărilor necesare finalizării modernizării DN66A precum și pentru realizarea unor obiective turistice moderne de înaltă calitate.

Problematica eventualului impact asupra mediului cuprinde:

➤ *Aerul:* La o privire de ansamblu poluarea aerului nu este semnificativă, având în vedere capacitatea naturală de autoepurare, de prezența unei zone forestiere capabile să asigure un aport esențial de aer curat, lipsit de orice noxe.

➤ *Apa:* Activitățile turistice în masă solicită un consum important de apă pentru funcționarea unităților turistice (cazare, alimentație, agrement, etc.). Consumul mediu de apă va fi în funcție de gradul de ocupare și durata de sejur a turiștilor, de numărul de locuri de cazare existente. În scopul reducerii poluării apei, mai ales a celei freatice a pâraielor și a râului Jiu, aceste obiective turistice trebuie să realizeze investiții în acest sens, în conformitate cu legislația de mediu și de protecție sanitară existentă.

➤ *Solul:* Drumurile de acces în zonele propuse pentru amenajări turistice sunt structurate pe configurația naturală a terenurilor. Circulația turistică include accese și poteci marcate. Specialiștii în domeniu au materializat, inclusiv în zona Parcului Național Retezat, unele trasee montane de vară și de iarnă, care pot face obiectul unui turism montan organizat, atât iarna cât și vara, punându-se accent deosebit pe ecoturism.

➤ *Flora și fauna:* Activitățile turistice atent monitorizate, conduse de ghizi locali specializați și supravegheate prin patrulă ecologică (rangeri) va conduce la maximizarea atenției asupra necesității prelevării și protecției florei și a faunei existente în zonă, punând în valoare aceste bogății existente. Practicarea pescuitului sportiv și a vânătorii trebuie să se facă prin evaluarea anuală a fondului piscicol și cinegetic existent, prin respectarea perioadelor de prohibiție, a normelor de repopulare și regenerare existente.

Spațiile de agrement și de parcare vor trebui amenajate conform actelor normative în vigoare, la distanțele minime necesare pentru a preveni un eventual impact negativ asupra mediului înconjurător.

Posibilitatea cunoașterii, a contactului cu mediul înconjurător, va conduce la conștientizarea generațiilor viitoare de necesitatea prelevării și protejării mediului înconjurător prin prezentarea bogățiilor naturale de care dispune regiunea.

III. BENEFICIILE ECONOMICE GENERATE

de realizarea axelor de comunicații N-S, V-E

Modernizarea DN66, DN 7A, DN 66A ar deschide accesul spre o regiune importantă, care în momentul de față nu este accesibilă, asigurând, în același timp, și o deschidere a Văii Jiului prin coridorul IV Pan-European, spre județele Timiș și Arad și frontiera României cu Republica Ungară, respectiv Podișul Transilvănean prin județul Alba, spre județele Vâlcea - și astfel prin Râmnicu-Vâlcea – Pitești spre capitala București, respectiv Sibiu și Brașov, spre județul Caraș-Severin și cele două porturi dunărene Orșova și Drobeta Turnu Severin, respectiv frontiera cu Republica Serbia și Bulgaria.

Regiunea va fi conectată la rețeaua de drumuri europene, iar municipiul Petroșani se va transforma într-un important nod rutier.

Prin realizarea deschiderii pe axele N-S respectiv V-S a regiunii, se va crea premisa realizării unui circuit turistic integrat, prin legarea peisajelor și arealului dunărean cu stațiunea balneoclimaterică și vestigiile romane din Băile Herculane, Parcul Național Domoglet, Parcul Național Retezat, stațiunile de schi din Valea Jiului – Straja - Lupeni, Pasul Vâlcan, Parâng, cu conexiune către Valea de Pești – Runcu, stațiunea Voineasa – Valea Oltului, prin stațiunile balneoclimaterice Călimănești, Căciulata și Olănești, zona etno-culturală Horezu, mănăstirile din zona Lainici, Tismana. De asemenea, Geoparcul Dinozaurilor din Hațeg, Parcul Național Cioclovina și Complexul cetăților dacice din Munții Orăștiei: Blidaru, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Costești, Piatra Roșie, Bănița, regiunea vestigiilor feudale din Țara Hațegului, Castelul Corvineștilor din municipiul Hunedoara, Cetatea feudală din Deva, vestigiile romane și stațiunea balneoclimaterică Geoagiu Băi, dar și conectarea și a unor obiective turistice ulterioare.

Deschiderea pe axe de comunicație a regiunii va duce la dezvoltarea economică a Văii Jiului. Impactul economic se referă la diversificarea ramurilor economice și la amplificarea celor existente, cum ar fi: turismul, construcțiile, industria manufacturieră sau agricultura.

Prin susținerea dezvoltării turismului și a serviciilor conexe turismului, se urmărește în același timp și exploatarea resurselor locale, altele decât cele turistice, cum ar fi cele agricole, piscicole sau forestiere.

Nu în ultimul rând, prin efectele sale multiplicatoare, activitatea turistică va genera o creștere a consumului pentru diferite produse și, prin urmare, agenții economici din zonă vor trebui să facă față unor noi solicitări.

De asemenea, realizarea DN 66A va avea și un impact social semnificativ pentru Valea Jiului prin influența pe care o vor exercita noile activități turistice asupra populației locale, în special în domeniul creării de noi locuri de muncă.

IV. CONCLUZII, DIRECȚII PRIORITARE, PROPUNERI

Deschiderea pe axe de comunicație a regiunii reprezintă o șansă pentru redresarea economică și dezvoltarea unor alternative economice viabile, ceea ce ar duce la ieșirea din presiunea socială cu care se confruntă această zonă a țării.

Noua arteră DN 66A, complexitatea și valoarea resurselor turistice, precum și poziția geografică a regiunii, oferă posibilități mari de dezvoltare a formelor de turism cu caracter permanent și cu eficiență economico – socială, scurtând cu aproximativ o sută de kilometri accesul dinspre rețeaua rutieră și fluvială dunăreană.

Un pas important pentru dezvoltarea turismului în Valea Jiului constă în integrarea acestei zone și a ariei montane limitrofe în turismul regional european, având în vedere poziția favorabilă față de fluxurile turistice internaționale, dar și față de zonele turistice de importanță națională sau cu obiective de mare atractivitate.

Astfel, aceste masive pot fi integrate în patru trasee montane europene și anume: E7; E8; E3; E4.

Imediata apropiere a drumului European E 79 și a altor artere europene ca E 68, E 81, E 60 constituie un factor favorizant din punct de vedere turistic în integrarea intraregională europeană.

Dezvoltarea și promovarea agroturismului și turismului rural poate constitui o altă cale de racordare a turismului din Valea Jiului la cel european.

Direcțiile de acțiune pe care le considerăm prioritare în actualul context socio-

economic din Valea Jiului, sunt:

1. Deschiderea pe axe de comunicație a regiunii Valea Jiului prin:

- finalizarea modernizării DN 66: Simeria – Petroșani – Târgu Jiu;
- modernizarea DN 7A: Petroșani – Voineasa – Valea Oltului;
- finalizarea lucrărilor de modernizare DN 66A: Petroșani – Băile Herculane;
- reabilitarea DJ 672C: DN 66A - Valea de Pești – Runcu;

1.1. Propunere:

- având în vedere solicitarea Consiliului Științific al Parcului Național Retezat, propunem analizarea oportunității promulgării unui act normativ de stabilire a zonelor de protecție specială de-a lungul DN 66A, în interiorul căreia să se interzică amplasarea de obiective civile sau industriale, respectiv între km 37+441 – km 47+600, condiție formulată de către acest for pentru eliberarea avizului de mediu;
- finanțarea lucrărilor de modernizare a DN 66, DN 7A și DN 66A.

2. Dezvoltarea activității de turism, agrement și servicii conexe:

2.1. Propunere:

- elaborarea de către Autoritatea Națională pentru Turism împreună cu autoritățile publice locale, Instituția Prefectului – Județul Hunedoara, Consiliul Județean Hunedoara și instituțiile deconcentrate, inclusiv conducerea parcurilor naționale interesate a unei strategii de dezvoltare a turismului în regiunea Valea Jiului și zonele adiacente;
- finanțarea lucrărilor de infrastructură tehnico-utilitară, necesară creării condițiilor optime de investiție într-un turism modern;
- defalcarea unui fond de finanțare a proiectelor de investiții directe în turismul regiunii, precum și elaborarea unor proceduri transparente și flexibile de accesare a acestor fonduri de către investitorii în turism.

3. Inventarierea și atragerea de surse în vederea dezvoltării activităților pentru care zona Văii Jiului prezintă un potențial natural, cum ar fi:

- silvicultură;
- pomicultura;
- administrarea de pășuni;
- crearea de unități zootehnice.

3.1. *Propunere:*

- elaborarea unor proceduri transparente și flexibile de accesare a fondurilor de finanțare, prin posibilitatea accesării de finanțări pe etape, și condiționarea finanțărilor mai mari de viabilitatea finanțărilor inițiale – mai mici – de către cei care o accesează (introducerea conceptului de finanțare ulterioară, condiționat de succesul cuantificabil – „*cost - calitate*” - al finanțării de bază).

4. *Stimularea investițiilor economice din regiunea Valea Jiului prin:*

- accelerarea ecologizării zonelor miniere dezafectate;
- realizarea de parcuri și micro-parcuri industriale în zonele ecologizate;

4.1. *Propunere:*

- înființarea de incubatoare de afaceri în localitățile Văii Jiului;
- continuarea finanțării lucrărilor de ecologizare a zonelor miniere dezafectate;
- finanțarea realizării parcurilor industriale în zonele ecologizate, inclusiv a utilităților necesare investitorilor;
- prioritizarea atragerii de investiții în această regiune prin popularizarea posibilităților economice a regiunii.

Prin punerea în practică a acestui “Memorandum”, și finanțarea executării studiilor și proiectelor specifice domeniilor propuse, considerăm că pot fi create premisele necesare dezvoltării social-economice durabile atât regiunii Valea Jiului cât și a zonelor adiacente.

În acest sens, solicităm analizarea prezentului „Memorandum”, mulțumindu-vă de sprijinul arătat în rezolvarea problemelor cu care se confruntă regiunea Valea Jiului din județul Hunedoara.

**Primăria Municipiului Lupeni
Cornel Resmeriță**

”

3. Activitatea culturală

Străveche vatră de cultură și civilizație românească comunitatea jiană cu o vechime de circa 4 000 de ani atestată de descoperirile arheologice se remarcă printr-un valoros potențial etnofolcloric.

În municipiul Lupeni, ca de altfel în întreaga Vale a Jiului, traiul populației s-a desfășurat în forme tradiționale. Ultimul secol de viață industrială a influențat viața locuitorilor din zonă, dar cu toate acestea, localnicii (momârlanii) mai păstrează forme de viață rustică vechi. Se țin la date precise vestitele nedei – Nedeia Sânzienelor la 24 iunie - atestate încă din anul 1520, învăluite în legendă și atmosferă sărbătorească, la care participă alături de localnici și populația a cărei rădăcini sunt în alte zone din țară sau peste hotare (barabele).

Un alt punct de atracție sunt horele momârlănești și preparatele culinare specifice. În prezent se încearcă punerea în valoare a tradițiilor, motiv pentru care s-a înființat ansamblul folcloric „Mesagerii iubirii” care prin cercetările efectuate de fundația ALTAIR, va pune în practică tradițiile și obiceiurile locului.

În municipiul Lupeni există o Galerie de Artă, înființată de Asociația Culturală „Iosif Tellmann” asociație fondată de cel care a fost una din personalitățile marcante ale Lupeniului, un artist plastic de excepție, domnul Iosif Tellmann, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, cu peste 200 de expoziții în țară și străinătate. Asociația are ca scop promovarea și sprijinirea talentelor artistice indiferent de vârstă și profesie, precum și manifestările culturale din Valea Jiului. Asociația cuprinde secțiunile: artă plastică, grafică, sculptură, artă decorativă, artă vestimentară, artă populară, artă fotografică, muzică, literatură.

Printre talentele deosebite sprijinite de asociație se numără:

- **artă plastică:** Petru Zmed - expoziții la Roma, Timișoara, Baia Mare, Craiova
Boșneag Tiberiu – expoziții la Lupeni, Tg. Jiu, Petroșani
Radu Petre – expoziții la Casa Armatei București
Ban Dănuț Mihai – expoziții în diferite orașe

- **grafică:** Vasile Vasinc – expoziții în Franța, Spania, Italia, China, România, câștigător a numeroase premii internaționale în „Ex Libris”
- **artă decorativă:** Falticska Mirela – expoziții personale și colective de artă modernă și lucrări în piele
- **artă populară:** Sâmborean Monica – expoziții în acuarelă, ulei, cerneală la Timișoara, Lupeni și Petroșani
Udrea Petre – Expoziții la Lupeni
- **artă fotografică:** Oprea Sorin cu expoziții la Timișoara, Petroșani și Budapesta
Francsali Istvan – cu expoziții în Ploiești și Statele Unite ale Americii
- **literatură:** Truță Gheorghe și Kocsik Elisabeta, cu lansări de carte
- **muzică:** Dragotă Claudiu – participant la diferite festivaluri cu elevii
Falticska Eugen – instructor de chitară în cadrul asociației.

4. Agenda culturală a municipiului Lupeni

- **Nedeia Sânzienelor** – 24 iunie
- **Ziua Minerului** – 6 august
- **Toamna Lupeneană** 14-20 septembrie
- **Sărbătoarea Pensionarilor** – 1-3 octombrie
- **„Drumul Crucii”** Lupeni - schitul „Straja” – pelerinaj ortodox în Vinerea Mare a Sfintelor Paști;

5. Mass-media

Principalii reprezentanți ai mass-media sunt: **Televiziunea Parâng** acoperă întregul areal al Văii Jiului, cu reportaje din zona; **One TV**; **Radio RCN**; **Gazeta Văii Jiului** (cotidian); **Matinal** (cotidian); **Opinia** (săptămânal); **Săptămâna Văii Jiului** (săptămânal); **Curierul Văii Jiului** (săptămânal); **Valea Jiului** (săptămânal); **Unda de șoc** (săptămânal); **Ecoul Văii**

Jiului (săptămânal); **Pulsul Văii Jiului** (săptămânal); **Opinia cetățeanului** (săptămânal), precum și ziarele naționale.

6. Zone de agrement

Zona de agrement „**Brăița**”, zonă care se situează la baza Stațiunii Turistice „Straja”, la stația de pornire a telescaunului care asigură transportul pe cablu, poate asigura creșterea interesului agenților economici de a investi în turism. Această zonă dispune de spații de parcare, spații pentru alimentație publică și de cazare, cu posibilități de dezvoltare a acestor activități. Amenajarea acestei zone va da posibilitatea celor care au investit deja în turism (în această zonă) să-și dezvolte afacerile și se creează oportunități de apariție a noi investitori.

X. Administrația publică locală

1. Structura Administrației Publice Locale

În **anexa 1** a acestui document se regăsește organigrama cu aparatul de specialitate al Primăriei Municipiului Lupeni.

2. Cooperare intra-regională, națională și internațională

În baza bunelor relații care există între localitățile din Valea Jiului există o serie de acorduri de parteneriat în vederea derulării de proiecte de interes comun. Astfel, vom aminti aici de exemplu: Acord de parteneriat dintre Petroșani și Lupeni, la nivel de Consiliu local, în vederea implementării proiectului “Ecologizarea zonelor montane din Valea Jiului, Straja-Lupeni și Parâng-Petroșani”, acord de parteneriat prin care s-a implementat proiectul „Sistem informatic pentru colectarea taxelor în 6 orașe din Valea Jiului finanțat de Ministerul Finanțelor Publice prin împrumut de la Banca Mondială..

Tot în această categorie pot fi incluse și acordurile de asociere dintre Consiliul Județean Hunedoara și consiliile locale din Valea Jiului în vederea derulării proiectului “Sistem Integrat de management al deșeurilor în județul Hunedoara”.

Un alt proiect în parteneriat este cel dintre Consiliul Județean Hunedoara și Primăria Municipiului Lupeni cu privire la modernizarea DJ 664 A: Lupeni – zona de agrement Straja, km 1000 – 9300 deșus în cadrul programului Phare 2001 Coeziune Economică și Socială – infrastructura mică (proiect implementat, solicitant Consiliul Județean Hunedoara, partener Primăria Municipiului Lupeni).

Un alt proiect derulat în parteneriat care are parteneri din microregiunea Valea Jiului este proiectul „Educație pentru toți și pentru comunitate” – program Phare 2005/017-553.01.01.02 – Acces la educație pentru grupuri dezavantajate. Acesta este un parteneriat între Inspectoratul Școlar al Județului Hunedoara, Consiliul Județean Hunedoara, Casa Corpului Didactic, Centrul Județean de Resurse și asistență Educațională, Asociația „Sprijiniți Copiii” Alba Iulia, Instituția Prefectului Județul Hunedoara, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Hunedoara, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Hunedoara, Primăria Municipiului Deva, Primăria Municipiului Hunedoara, Primăria Municipiului Lupeni, Primăria Municipiului Orăștie, Primăria Municipiului Vulcan, Primăria Orașului Călan, Primăria Comunei Sântămărie Orlea.

De asemenea, Municipiul Lupeni este membru al Asociației Municipiilor din Romania **AMR** - înființată în anul 1990 sub denumirea de Federația Municipiilor din Romania, care a funcționat încă de la început ca o asociație pentru autoritățile locale. Principalele obiective ale Asociației Municipiilor din Romania sunt:

- participarea activă la îmbunătățirea cadrului legislativ, în conformitate cu Constituția României și Carta Europeană a Autonomiei Locale;
- consolidarea poziției **AMR** ca partener de dialog cu Guvernul și Parlamentul României pentru susținerea intereselor autorităților locale;
- organizarea de activități proprii pentru formarea și perfecționarea profesională a aleșilor locali, a funcționarilor publici și a altor categorii de personal din administrația publică locală;
- promovarea formelor de colaborare și întrajutorare reciprocă între membrii Asociației;
- crearea de corpuri ale specialistilor având ca scop analizarea și găsirea de soluții pentru rezolvarea problemelor specifice administrației publice și colectivităților locale;
- încurajarea participării societății civile la soluționarea problemelor administrației publice locale;
- reprezentarea unitară a intereselor comune ale colectivităților locale în raporturile cu administrația publică centrală, organizații neguvernamentale și terți;
- organizarea de bănci de date și informații în domeniul administrației publice locale;

Municipiul Lupeni este, de asemenea, foarte activ din punctul de vedere al parteneriatelor, pe plan internațional.

Municipiul Lupeni, împreună cu alte orașe din Valea Jiului, face parte din Asociația internațională **T.E.M.A.** (Transnational European Municipalities' Association) alături de comunități din state membre ale Uniunii Europene, precum Austria, Italia, Ungaria și Slovenia.

În ceea ce privește relațiile externe, între Primăria Municipiului Lupeni și Guvernul Landului Niederösterreich din Austria există un protocol de colaborare, încheiat în 16.05.2003, cu activități anuale desfășurate în baza unor programe anuale stabilite cu ocazia întâlnirilor bilaterale care au loc în fiecare an. Activități desfășurate până în prezent sunt:

- Schimburi anuale de tineri – tineri din Lupeni participă anual la diferite acțiuni în Austria și tineri din Austria participă la diferite acțiuni în Lupeni;
- Colaborări și schimburi de experiență între Serviciul Salvamont din Landul Niederösterreich și Serviciul Public Salvamont Lupeni;
- Activități de mountain-bike pe raza municipiului Lupeni și în împrejurimi – experți din Landul Niederösterreich (prof. Herbert Lackner) au elaborat un concept referitor la circuitele de mountain-bike în zonă, în perioada 04.08.2007-12.08.2007 a avut loc turul Transsilvanische Alpen / MTB Tour, pe traseul Sibiu - Păltiniș – Obârșia Lotrului – Lupeni – Valea Mare – Herculane;
- Colaborare dintre Crucea Roșie din Landul Niederösterreich și Crucea Roșie din Lupeni;
- Dezvoltarea domeniului schiabil în Stațiunea Turistică Straja – Experți din Austria Inferioară (domnul Robert Apschner) au elaborat un Master plan pentru transformarea Stațiunii Turistice Straja în stațiune de interes internațional;
- Ecologizarea refugiului din Parcul Național Retezat – montarea de panouri fotovoltaice;
- Proiect în parteneriat în cadrul Programului INTERREG – Rețeaua micilor Orașe, parteneri: Lower Austria – Austria, Stollberg – Germania, Lupeni – România, Livadia – Grecia, Agnita – România, Rrashbull – Albania, Bănița –

România, Katundi I RI – Albania, Sala – Slovacia, Gjegjan – Albania, Struga – Macedonia, Stockerau – Austria.

3. Politica de taxe

La Serviciul de impozite și taxe din cadrul primăriei funcționează un **INFOCHIOȘC**, care oferă facilități de informare atât pentru persoane fizice, cât și pentru persoane juridice.

Serviciul impozite și taxe din cadrul primăriei municipiului are ca atribuții:

- încasarea impozitului pe clădiri, teren, taxei asupra mijloacelor de transport, taxei pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate, taxei extrajudiciare de timbru pentru eliberarea certificatelor fiscale, amenzi de circulație, amenzi emise de poliția comunitară și de biroul impozite și taxe locale, taxa hotelieră, impozit pe spectacole, taxe de înmatriculare de la persoane fizice și juridice;
- descărcarea sumelor virate cu ordin de plată, foaie de vărsământ sau mandat poștal;
- înregistrarea în baza de date a proceselor verbale de contravenție fără debit, a amenzilor de circulație, a amenzilor poliției comunitare achitate în termen;
- înregistrarea în baza de date a proceselor verbale de contravenție primite în debit;
- confirmarea primirii în debit a proceselor verbale de contravenție înregistrate;
- restituirea proceselor verbale primite în debit, care au fost achitate în termen;
- operarea declarațiilor de la persoane fizice și juridice privind stabilirea impozitului pe clădiri, teren, taxei asupra mijloacelor de transport, taxei hoteliere, taxei pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate, impozit pe spectacole, alte taxe;
- emiterea proceselor verbale privind stabilirea impozitelor și taxelor locale datorate de persoane fizice și juridice;
- vizarea fișelor de înmatriculare a mijloacelor de transport deținute de persoane fizice și juridice, stabilirea taxei de înmatriculare;
- emiterea de certificate fiscale pentru persoane fizice și juridice;
- efectuarea de controale cu privire la modul de declarare și virare a impozitelor și taxelor locale la persoane fizice și juridice la sediu sau pe teren, întocmirea proceselor verbale de control;
- emiterea de procese verbale de contravenție în cazul aplicării de sancțiuni pentru abateri contravenționale constatate la persoane fizice și juridice;

- rezolvarea cererilor de restituire sume nedatorate, operarea restituirilor;
- întocmirea dosarelor de executare silită pentru persoanele fizice și juridice care figurează cu restanțe la impozitele și taxele locale;
- întocmirea dosarelor de insolvabilitate pentru persoanele fizice și juridice.

PARTEA II. ANALIZA SWOT A MUNICIPIULUI LUPENI

1. Prezentarea metodologie analiza SWOT

Analiza **SWOT** reprezintă o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor care a fost creată și utilizată de întreprinderi ca instrument de formulare a strategiilor.

Acest instrument face posibilă analizarea rapidă a punctelor strategice cheie, precum și identificarea alternativelor strategice. Astăzi, analiza **SWOT** este aplicată în cadrul analizei teritoriului și este utilizată ca instrument pentru facilitarea planificării în cadrul administrațiilor publice.

Înainte de a începe o analiză **SWOT** este absolut necesară prezentarea unei descrieri a cadrului general al situației existente pentru ca în cadrul discuțiilor toți participanții să aibă o **“bază comună”**.

Această etapă preliminară reprezintă un element fundamental din moment ce, de cele mai multe ori, persoanele active de la nivel comunității dispun de o informare asimetrică și au viziuni diferite asupra temelor de dezvoltare.

Tehnica **SWOT** de discuție/analiză și cercetare se bazează pe metoda **“brainstorming”-ului**, care s-ar traduce printr-o discuție între persoanele implicate în activitatea de elaborare a strategiei.

Analiza **SWOT** se bazează pe următoarele elemente: puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări.

Ce înseamnă un **punct tare** pentru o comunitate? Aceasta este o întrebare fundamentală la care trebuie să se răspundă. Dintr-o analiză a indicatorilor comunității pot rezulta o întreagă gamă de puncte tari. Acestea pot fi **“puncte tari-grele (hard)”** și **“puncte tari-ușoare (soft)”**. Dacă, în mod normal, primele se identifică destul de repede, celelalte se conturează prin discuții ulterioare sau din activități de cercetare.

Al doilea parametru îl reprezintă **punctele slabe**. Aflate la polul opus față de punctele tari, acestea reprezintă slăbiciunile cadrului local. Și în cazul analizei punctelor slabe este posibil să facem distincția între **“puncte slabe-grele”** și **“puncte slabe-ușoare”**

Al treilea parametru se referă la zona **oportunităților**. Acestea pot fi studiate și discutate doar dacă o alegere preliminară a fost proiectată. În acest stadiu, se impune o nouă descriere, mult mai clară persoanelor implicate.

Ar putea exista probleme în cadrul analizei dacă punctele tari și oportunitățile se suprapun. Există o diferență clară între acești doi parametri. O regulă simplă, dar folositoare pentru o analiză **SWOT** corectă, este aceea de a verifica dacă există o distincție clară între punctele tari și oportunități.

Amenințările includ implicațiile negative ale măsurilor adoptate. Analiza oportunităților și a amenințărilor implică un melanj al efectelor interne și externe ale politicii. Efectele externe pot genera într-un fel amenințări.

În analiza **SWOT** nu există o corespondență exclusivă între puncte tari și oportunități, pe de o parte, și puncte slabe și amenințări pe de altă parte. Uneori, unele elemente de forță pot conduce la amenințări într-un scenariu **“după politică”**.

Punctele tari și punctele slabe sunt concepte **“statice”**, bazate pe parametrii descriptivi ai unei zone, într-o perioadă determinată de timp = **CEEA CE EXISTĂ**.

Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul, și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare = **CEEA CE VA FI**.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza **SWOT** este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente:

- **construiește** pe Punctele Tari,
- **elimină** Punctele Slabe,
- **exploatează** Oportunitățile,
- **îndepărtează** Amenințările.

2. Analiza SWOT a municipiului Lupeni

DOMENIUL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
1. Economie și industrie • Tradiția industrială a municipiului• Forță de muncă disponibilă și ieftină• Grad ridicat al populației active, cu vârstă de muncă (15-64 ani)• Industria mineritului și activitățile conexe• Potențial turistic exploatabil pe întreaga perioadă a anului• Posibilitatea practicării diverselor forme de turism: turismul de recreere (de weekend) și odihnă, turismul sportiv, sporturi extreme• Resurse naturale care pot genera noi activități economice: lemn, fructe de pădure, cuarț, etc.• facilități fiscale pentru investitori prin hotărâri ale consiliilor locale• prețul scăzut al terenurilor• Existența a 3 instituții bancare• Aproximativ 70% dintre tineri sunt calificați	1. Economie și industrie • Zonă monoindustrială• Lipsa locurilor de muncă• Migrația forței de muncă• Declinul industriei miniere• Slabă dezvoltare economică• Slabă promovare a zonei• Venituri scăzute ale populației• Număr în creștere de persoane care beneficiază de venitul minim garantat• Număr redus de IMM-uri active și profitabile• Slaba colaborare cu operatorii de turism• Număr redus de resurse umane specializate în domeniul turismului• Inexistența unor acțiuni concertate pentru promovarea turismului în zonă• Implicare redusă a cercetării științifice în industrie• Lipsa de interes a persoanelor pentru programe de reorientare profesională care reduce atractivitatea zonei pen-

2. Administrație locală

- Administrație publică locală activă cu mare experiență în relații de cooperare și implementarea proiectelor cu finanțare din fonduri comunitare

3. Infrastructură

- Poziția geografică asigură (posibilități de legătură și trafic) conexiuni directe cu celelalte localități și zone ale țării
- Existența utilităților atât în zonele rezidențiale, cât și în cele industriale
- Diversitate istorică și tipologică a construcțiilor (construcții specifice coloniilor de la începutul mineritului și construcții moderne)
- Dezvoltare policentrică diferențiată clar pe cartiere (Centru vechi, Braia, Bărbăteni, Viitorului, Ștefan)

tru investitori

- orientarea tinerilor spre piața externă a muncii sau spre județele din vestul țării
- lipsa de încredere a agenților economici locali în capacitatea tinerilor
- Piața imobiliară foarte redusă

2. Administrație locală

- Lipsă parteneriate public-privat

3. Infrastructură

- Lipsa terenurilor pentru investiții viitoare
- Lipsa locuințelor sau proiectelor rezidențiale noi
- Infrastructură de turism slab dezvoltată
- Slaba dotare cu utilități a zonelor periferice
- Slabă calitate a transportului în comun
- Lipsa terenurilor cu potențial agricol, care să poată oferi resurse pentru activități economice alternative
- lipsa documentelor cadastrale
- Lipsa căilor speciale de acces pentru persoanele cu handicap

- Creșterea numărului de construcții din municipiu
- Rețea densă de drumuri publice
- Existența infrastructurii de transport rutier și feroviar
- Îmbunătățirea parcului de transport în comun cu autovehicule conform standardelor de transport în comun

4. Social, societatea civilă

- Infrastructură sanitară dezvoltată
- Existența Spitalului Municipal Lupeni
- Interes din partea țăranilor pentru dezvoltarea sectorului agricol
- Existența a două asociații a crescătorilor de animale
- Păstrarea tradiției de crescător de animale
- Existența a peste 500 de gospodării țărănești
- Se menține organizarea pe strungi a exploatării pășunilor

la majoritatea instituțiilor din municipiu

- Drumuri comunale nemodernizate
- Nu există parcări la nivelul necesităților în special pentru perioada de iarnă pentru autoturismele turiștilor
- Stare avansată de degradare a drumului de centură care ar descongiona traficul prin centrul municipiului
- Lipsa de amenajare pentru capul de linie al transportului în comun
- Lipsa rețelei de alimentare cu apă și a canalizării în zona gospodăriilor țărănești
- Lipsa rețelei de alimentare cu gaze naturale în stațiunea Turistică Straja

4. Social, societatea civilă

- Lipsa unor instituții de asistență socială
- Număr insuficient de centre de ocrotire pentru anumite categorii cu probleme (minori abuzați, femei abuzate, tineri instituționalizați, persoane în vârstă)
- Probleme sociale datorate lipsei locurilor de muncă
- Slaba manifestare a voluntariatului
- Lipsă resurse financiare, spații, logistică pentru ONG
- Lipsă programe de instruire a sectorului ONG în

- **Existența Bisericii Pogorârea Sfântului Duh**
- **Disponibilitatea tinerilor de a se implica în problemele comunității**
- **Existența a două organizații ale tinerilor**
- **Colaborarea internațională a tinerilor cu tinerii din Austria de Jos**
- **Implicarea tinerilor în acțiuni culturale**

managementul organizațional și în scrierea cererilor de finanțare

- **Continuarea tendințelor de declin demografic**
- **Calitatea slabă a pășunilor și fânețelor**
- **Rase de animale cu productivitate scăzută**
- **Slabă calificare a crescătorilor de animale**
- **Desfacerea produselor animaliere în sistem individual**
- **Lipsa resurselor materiale pentru înființarea de ferme**
- **Lipsa filierelor de depozitare și valorificare a produselor animaliere**
- **Lipsa unui centru de sacrificare a animalelor**
- **Lipsa unor reglementări cu privire la stricăciunile provocate gospodăriilor țărănești de către animalele sălbatice**
- **Lipsa aparaturii de înaltă performanță în Spital precum și a cadrelor medicale specializate în anumite domenii**
- **Degradare accentuată a monumentului Biserica Pogorârea Sf. Duh**
- **Spațiu insuficient pentru piața agro-alimentară**
- **Lipsa unui centru rezidențial pentru persoanele vârstnice**
- **Lipsa unui centru de zi pentru prevenirea violenței domestice**
- **lipsa unor centre de petrecere a timpului liber al tinerilor**
- **lipsa de solicitare a autorității locale pentru a pune în**

5. Cultură, tradiții

- Existența unor persoane capabile să transmită cunoștințele lor tinerilor, tradiții și obiceiuri specifice
- Existența unor produse culturale, tradiționale din mai multe zone ale țării, ceea ce oferă o diversitate culturală
- Păstrarea unor obiceiuri străvechi în cadrul comunității momârlanilor
- Existența Fundației Culturale „Iosif Tellman”
- Existența Bibliotecii Sindicatelor
- Existența unor spații de cultură: Galeria de Artă, Clubul Sindicatelor, Palatul Cultural „Minerul”
- Existența unor cercuri de cultură: artă plastică, grafică, sculptură, artă decorativă, artă vestimentară, artă populară, artă fotografică, muzică, literatură

valoare tinerii

- lipsa locuințelor sociale pentru tinerii specialiști
- părăsirea sistemului educațional din motive economice
- insuficienta amenajare în jurul municipiului de spații pentru mișcare și petrecere a timpului liber
- participarea civică și politică redusă a tinerilor
- apreciere negativă a tinerilor asupra nivelului lor de trai

5. Cultură, tradiții

- Pierderea specificului zonei, a tradițiilor și obiceiurilor
- Spații de cultură neutilizate
- Stare de degradare a anumitor edificii
- Lipsa finanțării pentru instituțiile culturale
- Lipsa interesului publicului larg pentru cultură
- Lipsa unor resurse de suport pentru tinerii creatori
- Nivelul redus de relaționare dintre mediul artistic și contextul social
- Nivelul redus de sprijinire a actului cultural din bugetul local
- Lipsa inițiativelor de cercetare și dezvoltare în domeniul culturii
- Degradarea accentuată a palatului Cultural Minerul Lupeni

- Existența Ansamblului folcloric „Mesagerii iubirii”
- Talente locale recunoscute în țară și peste hotare
- Existența Galeriei de Artă Iosif Tellman

6. Educație

- Existența de instituții de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, precum și profesional
- Existența a 4 școli generale, 4 grădinițe, 2 licee
- Existența unui centru de educație în tehnologia informației – *Microsoft Unlimited Potential*

7. Mediu

- Capital natural de valoare deosebită din punct de vedere al: genofondului, biodiversității, peisajului, resurselor de apă,

- Nevalorificarea spațiilor de la Clubul Sindicatelor
- Amenajarea precară a Galeriei de Artă Iosif Tellman
- Slaba dotare a bibliotecii sindicatelor și lipsa de interes din partea sindicatului E.M. Lupeni pentru funcționarea și dotarea acesteia

6. Educație

- Bază didactică uzată fizic și moral, atât la nivelul infrastructurii (clădiri, spații de învățământ, ateliere, laboratoare, etc.), cât și la nivelul dotărilor specifice
- Menținerea unor programe școlare insuficient adaptate la cerințele pieței muncii
- Slaba dotare a instituțiilor școlare
- Grad mare de uzură a unor clădiri ale instituțiilor de învățământ și lipsa centralelor termice la o bună parte a acestora
- decorelarea curriculei școlare cu orientarea de dezvoltare locală

7. Mediu

- Existența unor probleme mari de mediu : situri poluate, structuri industriale nedezafectate

având un important rol în asigurarea echilibrului ecologic în zonele de munte

- Existența mai multor cursuri de apă
- Spațiu cu specific rural nepoluat
- Existența unei piețe agro-alimentare
- Existența unei suprafețe de 4500 hectare pădure, 56% din suprafața comunității, cu un rol important în echilibrul ecologic
- Capital natural de valoare din punct de vedere al biodiversității și peisajului
- Un bazin hidrografic semnificativ
- Existența unor zone care pot fi declarate „zone protejate”
- Vecinătatea cu Parcul Național Retezat
- Existența a două ONG-uri specializate în protecția mediului

8. Sport, recreere

- Existența stadionului municipal
- Existența sălii de sport la Școala Generală nr. 2
- Existența în fază de proiect a sălii de sport a Liceului teoretic
- Existența bazei sportive de la Grupul Școlar Industrial Minier Lupeni

- Situri industriale neecologizate
- Lipsa unui depozit de deșeuri ecologice la nivelul microregiunii
- Degradarea și poluarea mediului natural
- Nivel scăzut al managementului de mediu
- Lipsa de interes a locuitorilor față de problemele de mediu
- Halde de steril neamenajate
- Depozit de deșeuri fără respectarea normelor de mediu
- Folosirea cărbunelui pentru încălzit, în Stațiunea Turistică Straja
- Pâraie colmatate
- Zona Victoria afectată de alunecări de teren
- Suprafețe mari de păduri defrișate
- Presiunea antropică din ce în ce mai mare asupra pădurilor din jurul municipiului

8. Sport, recreere

- Slaba amenajare a stadionului municipal
- Baza sportivă degradată la Grupul Școlar Industrial Lupeni
- resurse umane și materiale insuficiente pentru promovarea activității sportive

• Existența strandului municipal	
OPORTUNITATI 1. Economie și industrie • Accesul României la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene • Potențial de dezvoltare a unor parteneriate / asocieri între unități administrativ-teritoriale cu interese comune pentru dezvoltarea turismului • Existența unor structuri de afaceri și atragerea unor investitori strategici • Dezvoltarea turismului de nișă (industrial, montan, de aventură) • Existența programelor de măsuri active de combatere a șomajului • Existența Centrului de reconversie și recalificare profesională • Bursa locurilor de muncă	• AMENINTARI 1. Economie și industrie • Insuficienta folosire a oportunităților acordate turismului • Ofertele de produse turistice ale microregiunii nu sunt competitive și nici cunoscute la nivel internațional • Scăderea nivelului de trai • Concurență din partea altor zone industriale • migrarea spre alte zone a tinerilor din familiile țărănești; • îmbătrânirea forței de muncă; • slaba corelare dintre planurile de dezvoltare din agricultură; • imposibilitatea absorbției fondurilor europene • necorelarea politicilor macro-economice cu realitățile și nevoile existente • percepția negativă, pesimistă asupra zonei

- Programe de recalificare pentru cei dornici de angrenare pe piața muncii
- extinderea domeniului rural la nivelul municipiului – astfel putând fi accesat programul pentru agricultură
- cererea la export de produse agricole ecologice
- perspectiva găzduirii turiștilor care vin în Stațiunea Turistică Straja
- interesul investitorilor străini pentru zonă – posibile parteneriate public-private

2. Administrație locală

- Accesul României la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene
- Existența unor parteneriate internaționale
- politici guvernamentale favorabile zonelor afectate de restructurarea activității în minerit
- interesul investitorilor străini pentru zonă – posibile parteneriate public-private
- îmbunătățirea accesului la informare cu privire la sursele de finanțare

3. Infrastructură

- Finalizarea drumului de legătură Valea Jiului – Băile

2. Administrație locală

- imposibilitatea absorbției fondurilor europene
- slaba comunicare și colaborare la nivel regional

3. Infrastructură

- Creșterea prețului gazului natural

Herculane

- existența fondurilor pentru dezvoltarea infrastructurii
- Posibilitatea actualizării PUG
- Posibilitatea de a constitui o zonă metropolitană împreună cu celelalte localități din Valea Jiului

4. Social, societatea civilă

- Existența de ONG care desfășoară activități legate de sprijinirea persoanelor aflate în dificultate
- fonduri europene în ceea ce privește programele pentru tineret
- promovarea din partea statului a politicilor sociale care au ca efect ameliorarea standardului de viață al tinerilor

5. Cultură, tradiții

- Fonduri europene pentru definirea identității culturale
- Teatrul Național I.D. Sîrbu din Petroșani, posibil spațiu de manifestare culturală
- Dezvoltarea turismului cultural

6. Educație

- Dezvoltarea învățământului la distanță și a cursurilor de perfecționare la locul de muncă

4. Social, societatea civilă

- Inexistența unor structuri care să intervină în situații de urgență
- lipsa măsurilor pentru satisfacerea cerințelor tineretului
- declinul demografic pe termen mediu și lung

5. Cultură, tradiții

- Lipsa programelor de educare și dezvoltare a publicului în domeniul produsului cultural
- Nivelul redus de sprijinire a actului cultural
- Promovarea prin mijloacele de comunicare în masă a produsului cultural de calitate îndoielnică

6. Educație

- Limitarea accesului la studii datorită nevoii de susținere

- **Aprecieri pozitive asupra calității învățământului local**
- **existența sistemului care face posibilă ridicarea nivelului de cunoștințe (Universitatea Petroșani, Grup Școlar Industrial Minier Lupeni – prin schimbarea ariei curriculare)**

7. Mediu

- **Existența de finanțări disponibile pentru proiectele de mediu**
- **Elaborarea la nivel de județ a unor programe de gestiune integrată a deșeurilor**
- **Programul ISPA**
- **Programul LIFE MEDIU ȘI LIFE NATURA**
- **Diverse alte fonduri europene și guvernamentale pentru protecția mediului**
- **Fondurile guvernamentale pentru închiderea unor perimetre afectate de exploatarea miniere**

8. Sport, recreere

- **Existența de finanțări disponibile pentru proiectele de dezvoltare a zonelor de agrement, recreere, și dezvoltarea activităților sportive**

financiară

7. Mediu

- **exploatarea masivă a fondului silvic care poate duce la alunecări de teren**
- **Lipsa de corelație între Legislația europeană de mediu și cea națională**
- **Lipsa reglementărilor cu privire la exploatarea fondului forestier**
- **Lipsa de eficiență a organismelor abilitate în domeniul protecției mediului**

8. Sport, recreere

- **imposibilitatea absorbției de fonduri extra-bugetare pentru dezvoltarea activităților sportive și de recreere**

PARTEA III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

VIZIUNEA MUNICIPIULUI LUPENI

Municipiul Lupeni va fi un centru regional al Văii Jiului de Vest, o destinație atractivă pentru turiști, un loc plăcut pentru proprii locuitori, autorități locale responsabile, documentate și implicate, cetățeni activi și o comunitate de afaceri prosperă.

1. Obiectivul general

Transformarea orașelor Văii Jiului în zone favorabile dezvoltării economice prin înlocuirea dependenței acestora de industria minieră.

Utilizarea eficientă a tuturor resurselor naturale, financiare și umane, o dezvoltare economică și socială durabilă, care să ducă pe termen mediu și lung la creșterea standardului de viață al populației.

2. Obiectivele specifice

Pentru atingerea obiectivului general au fost identificate o serie de **obiective specifice** care vizează:

- Grad crescut de ocupare a populației;
- Activități economice diverse și investiții noi atrase;
- Infrastructură reabilitată și modernizată;
- Promovarea și prezentarea municipiului Lupeni ca o destinație turistică atractivă și accesibilă;
- Sistem eficient de protecție a mediului.
- Sistem adecvat de protecție socială
- Capacitate administrativă și management eficient în administrația publică.

Aceste obiective vor fi realizate într-un orizont de timp de 7-10 ani prin implementarea de proiecte de dezvoltare, beneficiare de finanțări din fonduri comunitare.

3. Axele prioritare și domeniile de intervenție

Prioritățile prevăzute în Strategia de dezvoltare a municipiului Lupeni sunt compatibile cu domeniile de intervenție stabilite în cadrul Programului Operațional Regional și în Programele

Operaționale Sectoriale: Creșterea Competitivității Economice, Infrastructura de Transport, Infrastructura de Mediu, Dezvoltarea Resurselor Umane, Dezvoltarea Capacității Administrative.

Axe prioritare și domeniile de intervenție identificate în Strategia de Dezvoltare a Municipiului Lupeni au fost corelate cu Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Vest pentru perioada 2007-2013 și cu Strategia de Dezvoltare a Județului Hunedoara 2007-2013. De asemenea, s-a ținut cont de propunerile venite din partea comunității.

Ca urmare a dezbaterilor publice și a propunerilor CDSE, pentru perioada 2007–2013, au fost identificate următoarele axe prioritare strategice:

- **Dezvoltarea resurselor umane;**
- **Diversificarea activităților economice;**
- **Dezvoltarea infrastructurii la nivelul municipiului Lupeni;**
- **Dezvoltarea zonei ca atracție turistică națională și internațională;**
- **Protecția mediului înconjurător;**
- **Îmbunătățirea infrastructurii sociale.**
- **Creșterea capacității administrative**

Axa prioritară 1: DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Domeniul de intervenție 1.1. Adaptarea populației active din municipiul Lupeni la noile cerințe ale mediului de afaceri

- derularea unor programe de educație și formare profesională în meseriile necesare noilor ramuri economice dezvoltate în Lupeni și în Valea Jiului;
- adaptarea programei pentru învățământul liceal, de arte și meserii, la noua viziune cu privire la dezvoltarea zonei;
- creșterea adaptabilității resurselor umane care formează populația activă la cererea de pe piața forței de muncă din Lupeni și din Valea Jiului;
- formarea și dezvoltarea de abilități manageriale;
- dezvoltarea spiritului și culturii antreprenoriale încă din sistemul de învățământ preuniversitar, în parteneriat cu mediul de afaceri;
- dezvoltarea simțului civic și implicarea populației în proiectele derulate de administrația publică;
- pregătirea și perfecționarea în turism (programe educaționale instituționale);
- crearea unor noi forme de educare în turism;
- dezvoltarea de proiecte școlare (lecții cu caracter aplicativ, activități practice, etc)
- asigurarea posibilităților de formare practică (pentru cei ce se afla în formare - elevi, studenți, cursanți, dar și pentru cei ce inițiază și dezvoltă afaceri în turism);

- dezvoltarea și diversificarea structurilor și a tipurilor de formare în turism și sprijinirea adaptării lor la cerințele pieței turistice;
- încurajarea formării continue și practice pentru operatorii din turism;
- îmbunătățirea calitativă a programelor de formare în turism;
- îmbunătățirea practicilor de management turistic;
- satisfacerea nevoilor de formare ale operatorilor și structurilor din turism.

Axa prioritară 2: DIVERSIFICAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

Domeniul de intervenție 2.1. Revitalizarea activității Exploatării Miniere Lupeni

- reconsiderarea perimetrelor de exploatare, în vederea concentrării extracției pe zonele cele mai productive;
- optimizarea numărului de personal și a salarizării acestuia, astfel încât exploatarea să funcționeze eficient;
- reabilitarea și re tehnologizarea Exploatării miniere Lupeni;
- modernizarea instalațiilor utilizate în activitatea de exploatare a zăcămintelor de cărbune.

Domeniul de intervenție 2.2. Dezvoltarea activităților productive alternative

- dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice;
- îmbunătățirea competențelor în afaceri, de marketing și promovare a firmelor existente în vederea creșterii competitivității și a vânzărilor;
- pregătirea IMM-ilor pentru accesul produselor și serviciilor lor pe Piața Unică a Uniunii Europene și creșterea atractivității acestora în fața partenerilor de afaceri europeni;
- creșterea flexibilității și a mobilității profesionale a resurselor umane pe baza ridicării nivelului de cunoștințe și a deprinderilor profesionale;
- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, instituții și organisme neguvernamentale;
- promovarea antreprenoriatului prin furnizarea de sprijin pentru persoanele care încep sau administrează o afacere;
- redarea în circuitul economic a terenurilor afectate de exploatarea cărbunelui și identificarea unor activități alternative la minerit;
- reutilizarea spațiilor, activelor și a suprafețelor de teren devenite disponibile în urma închiderii minelor.
- revitalizarea sectorului zootehnic prin redresarea bazei furajere și dezvoltarea unor centre de prelucrare a produselor agricole;
- dezvoltarea zonei periurbane (rurale) prin furnizare de servicii, sprijinirea asociațiilor agricultorilor, încurajarea agroturismului, a activităților meșteșugărești etc

- sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri;
- stimularea parteneriatului public-privat în turism;
- crearea unui cadru de reflecție, dezbateri, decizii și acțiuni public-privat, voluntar, între toate sectoarele cu importanță pentru turism;
- coordonarea inițiativelor de același tip cu implicație în turism și monitorizarea lor;
- favorizarea și susținerea inițiativelor de asociere profesională a factorilor implicați în turism;

Domeniul de intervenție 2.3. Valorificarea în sens economic a resurselor existente în zonă

- inventarierea terenurilor disponibile pentru derularea unor proiecte economice de investiții de către agenți economici români și / sau străini;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial prin apelul la servicii de consultanță – instruire pentru domenii noi precum: agricultură, creșterea animalelor, produse bio;
- sprijinirea întreprinzătorilor în prelucrarea lemnului, ciupercilor și fructelor de pădure – resurse naturale oferite de zonă;
- utilizarea resurselor forestiere în conformitate cu conceptul de gestionare durabilă a capitalului natural.

Axa prioritară 3: DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII LA NIVELUL MUNICIPIULUI LUPENI

Domeniul de intervenție 3.1. Infrastructura de transport

- reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei rutiere;
- repararea și modernizarea tuturor străzilor și aleilor și trotuarelor inclusiv amenajarea de parcări;
- reabilitarea infrastructurii feroviare;
- modernizarea serviciilor de transport local;
- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de transport, cu scopul de a crea cadrul favorabil atragerii de investiții, promovării creșterii economice și creării de locuri de muncă sustenabile;
- facilitarea accesului la zonele industriale, turistice și spre zonele izolate din municipiu;
- reabilitare, refacere și extindere a drumurilor forestiere;

Domeniul de intervenție 3.2. Rețelele de utilități

- reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public;
- definitivarea alimentării cu gaze naturale a întregului municipiu Lupeni;
- întocmirea de studii de fezabilitate pentru dezvoltarea în comun a unor proiecte de dezvoltarea a diferitelor rețele de utilități;

- modernizarea și extinderea rețelei de telecomunicații;
- dezvoltarea sistemelor specifice de management al resurselor de apă;
- construirea și modernizarea sistemelor specifice de management al deșeurilor;
- reducerea impactului deșeurilor asupra mediului;
- îmbunătățirea calității managementului deșeurilor.

Domeniul de intervenție 3.3. Spațiu locativ

- reabilitarea termică, modernizarea și dezvoltarea fondului locativ, crearea pieței imobiliare și valorificarea eficientă a spațiului rezidențial;

Axa prioritară 4: DEZVOLTAREA ZONEI CA ATRACȚIE TURISTICĂ NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

Domeniul de intervenție 4.1. Valorificarea potențialului turistic

- refacerea infrastructurii rutiere de acces spre obiectivele turistice din municipiul Lupeni;
- reabilitarea spațiilor de cazare existente și amenajarea altora noi la un nivel calitativ cât mai înalt;
- amenajarea Stațiunii Turistice Straja la standarde internaționale conform Master – planului anexat în anexa 2 ;
- amenajarea unor obiective turistice naturale pentru activități turistice: lacuri, peșteri, formațiuni geologice, chei, cascade;
- amenajarea unor obiective turistice în perimetrele fostelor exploatare miniere precum și amenajarea turistică a fostelor colonii (spații de locuit specifice zonei miniere), punerea în valoare a diverselor obiective de interes turistic;
- crearea unei rețele culturale în vederea promovării turismului cultural;
- dezvoltarea agro-turismului și a turismului de tip rural;
- conservarea patrimoniului cultural, istoric și etnografic, valorificarea prin turism a creației artistice, a meșteșugurilor populare, a arhitecturii populare și a manifestărilor folclorice;
- amenajarea zonelor de agrement de pe raza municipiului Lupeni.

Domeniul de intervenție 4.2. Asigurarea de servicii și oferte turistice competitive

- formarea profesională a forței de muncă în vederea asigurării serviciilor specifice;
- constituirea unor trasee și circuite turistice care să devină tradiționale;
- profesionalizarea și diversificarea serviciilor și produselor turistice;
- stimularea parteneriatului public-privat în turism;
- creșterea importanței turismului în economia municipiului;
- diversificarea economiilor locale și creșterea numărului de persoane ocupate în turism;
- transformarea municipiului într-o destinație turistică recunoscută;

Domeniul de intervenție 4.3. Activități de promovare a zonei

- promovarea unei imagini pozitive a municipiului – zonele turistice, pentru atragerea turiștilor, operatorilor de turism și a investițiilor;
- favorizarea dialogului, a sinergiei și repartizarea diferitelor misiuni de amenajare, promovare și comercializare între structuri, operatorii și instituțiile publice și private cu implicare și activitate în turism;
- monitorizarea permanentă a industriei turistice locale.

Axa prioritară 5: PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Domeniul de intervenție 5.1.Rezolvarea problemelor sectoriale de mediu

- satisfacerea cerințelor de apă ale populației urbane și a zonelor turistice și de agrement precum și în zonele cu specific rural;
- gestiunea integrată a deșeurilor (colectare, transport, depozitare și reciclare) la nivel microregiunii Valea Jiului;
- restructurarea și reabilitarea sistemului de încălzire urbană; dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000 precum și proiectele operaționale de mediu;
- infrastructură adecvată de prevenire a riscurilor naturale ;
- reabilitarea ecologică a terenurilor din zonele afectate de activitatea minieră;
- armonizarea cu standardele europene în domeniul protecției mediului;
- armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor menajere;

Axa prioritară 6: ÎMBUNĂȚĂȚIREA INFRASTRUCTURII SOCIALE

Domeniul de intervenție 6.1. Reabilitare, modernizare și dezvoltare de servicii de sănătate

- asigurarea unui nivel optim al stării de sănătate și al calității serviciilor medicale populației din municipiul Lupeni și din celelalte localități arondate, precum și turiștilor;

Domeniul de intervenție 6.2. Reabilitare, modernizare și dezvoltare de centre sociale

- crearea infrastructurii necesare susținerii unui sistem real de servicii sociale adaptată la nevoile beneficiarilor de pe raza municipiului Lupeni;
- modernizarea infrastructurii de sănătate și dezvoltarea acesteia mai ales în zonele rurale;
- creșterea implicării administrației și a sectorului neguvernamental în apărarea drepturilor grupurilor dezavantajate și întărirea rolului acestora în acordarea de servicii sociale;

- asigurarea egalității șanselor și a integrării sociale a tinerilor, femeilor și persoanelor cu nevoi speciale.

Domeniul de intervenție 6.3. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și dotarea structurii educaționale

- îmbunătățirea calității infrastructurii de educație, a dotării școlilor, a campusurilor pentru învățământul profesional și tehnic pentru asigurarea unui proces educațional la standarde europene

Domeniul de intervenție 6.4. Sănătate prin sport

- amenajarea bazelor sportive de pe raza municipiului Lupeni;

Axa prioritară 7: CREȘTEREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Domeniul de intervenție 7.1. Îmbunătățirea de structură și proces al managementului în administrația publică locală

- îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor;
- creșterea responsabilizării administrației publice locale

Domeniul de intervenție 7.2. Calitate crescută a serviciilor publice

- Îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice

4. Planul de acțiuni

Scopul Planului de acțiuni este de a traduce obiectivele strategice enumerate mai sus în propuneri practice de proiecte care să fie implementate.

DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Adaptarea populației active din municipiul Lupeni la noile cerințe ale mediului de afaceri

- crearea de centre de formare profesională pentru adulți și tineret;
- înființarea de Centre de Orientare Școlară și Profesională
- gestionarea eficientă a pieței muncii

- organizarea de burse a locurilor de muncă
- servicii de consiliere pentru persoanele adulte în vederea integrării profesionale
- derularea de programe de formare profesională
- organizarea de programe de pregătire inițială și continuă destinate personalului angajat

DIVERSIFICAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

Revitalizarea activității Exploatării Miniere Lupeni

- întâlniri și dezbateri cu conducerea Exploatării Miniere Lupeni și C.N.H. pentru revitalizarea activității Exploatării Miniere Lupeni.

Dezvoltarea activităților productive alternative

- amenajarea unui parc industrial în municipiul Lupeni în parteneriat cu localitățile limitrofe;
- stabilizarea, reabilitarea și redarea în circuitul productiv a haldelor de steril de pe raza municipiului Lupeni;
- reparare, modernizare, și punere în valoare a spațiilor de la Mina Sud, Incinta Lupeni Nord, fosta Preparație Lupeni, Fosta Exploatare Minieră Bărbăteni.
- ecologizarea și punerea în valoare a terenurilor preluate de la C.N.H.
- consolidarea și reabilitarea terenurilor degradate de exploatarea cărbunelui și redarea acestora în circuitul agricol;
- inventarierea resurselor posibil de exploatat;
- înființarea de ferme zootehnice;
- înființarea de centre de prelucrare a produselor agricole;
- executarea unui studiu de specialitate pentru declararea zonei periurbane;
- amenajarea de pensiuni agro-turistice;
- dezvoltarea de activități meșteșugărești;
- crearea de centre de perfecționare;
- înființarea unui birou de promotori locali;

Valorificarea în sens economic a resurselor existente în zonă

- asigurarea unei baze de date posibil de utilizat în domeniul socio-economic;
- crearea unei rețele ca nucleu de comunicare în cadrul comunității
- informare, comunicare de standarde europene cu țărani din zonă;
- acțiuni de sprijin mediatic și material pentru fermierii care aplică pe măsurile din agricultură;
- mediatizarea programelor, proiectelor care au avut succes în alte zone;
- aplicarea de măsuri tranzitorii pentru integrarea în politica agricolă comună.
- sprijinirea înființării grupurilor de producători

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII LA NIVELUL MUNICIPIULUI LUPENI

Infrastructura de transport

reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei rutiere

- reabilitarea și modernizarea drumului de centură;
- consolidare poduri;
- repararea și modernizarea străzilor, trotuarelor și aleilor din municipiul Lupeni inclusiv parcări;
- modernizarea transportului local de călători prin asigurarea de mijloace de transport conform standardelor și asigurarea de stații moderne;
- repararea și modernizarea liniei de cale ferată locale și a celor două stații C.F.R. de pe raza municipiului Lupeni;

Rețelele de utilități

- reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public, inclusiv în Stațiunea Turistică Straja;
- definitivarea alimentării cu gaze naturale a întregului municipiu Lupeni inclusiv a Stațiunii Turistice Straja;
- întocmirea de studii de fezabilitate pentru dezvoltarea în comun a unor proiecte de dezvoltarea a diferitelor rețele de utilități;
- modernizarea și extinderea rețelei de telecomunicații.

Spațiu locativ și spații de utilitate publică

- reabilitarea termică, modernizarea și dezvoltarea fondului locativ, crearea pieței imobiliare și valorificarea eficientă a spațiului rezidențial;
- amenajare Piața agro-alimentară;
- amenajare parcuri;

DEZVOLTAREA ZONEI CA ATRACȚIE TURISTICĂ NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

Refacerea infrastructurii rutiere de acces spre obiectivele turistice din municipiul Lupeni

- reabilitarea și modernizarea drumului de acces în zona de agrement Brăița, zona de agrement Mierlașu și Lacul Verde;
- repararea și modernizarea drumurilor de acces la zonele cu posibilități de dezvoltare a agroturismului;

- repararea și modernizarea drumurilor de acces la obiective de interes turistic

Reabilitarea spațiilor de cazare existente și amenajarea altora noi la un nivel calitativ cât mai înalt

- măsuri pentru asigurarea unor spații de cazare în Stațiunea Turistică Straja la standarde internaționale;
- reabilitare Cabana Straja;
- extinderea spațiilor de cazare în perimetrul urban și în zonele de agrement.

Amenajarea Stațiunii Turistice Straja la standarde internaționale conform Master – planului anexat: anexa 2

- asigurarea utilităților (apă, canalizare, energie electrică, gaze naturale) ;
- asigurarea transportului;
- modernizarea stațiunii (construire copertină pentru prelungirea pârtiei Slalom, defrișare, nivelare și recultivare a suprafeței schiabile din stațiune, protecție, balizare securitate schiori, sisteme de semnalizare pe pârtii, creșterea capacității de transport pe cablu în Stațiunea Turistică Straja – telegondolă Lupeni – Straja, telegondolă Cabana veche Straja – Vârful Straja, construire spații pentru cabinet medical, farmacie, bancă, poștă, telefon, internet - cafe, cosmetică, masaj, frizerie, centru fitness, construire sediu jandarmerie; sistematizarea pe verticală a Stațiunii Turistice Straja, achiziționat ratracuri și punct service pentru acestea, construire centru Salvamont, sistematizare și semnalizare trasee turistice , sistem de taxare de tip AXESS, amenajare și marcarea traseu de mountain bike – 70 km, lac de acumulare pentru instalațiile de zăpadă artificială , stație de pompe, mașini cu presiune scăzută pentru produs zăpadă și punct de service, fun park iarna, agrement de vară fun – park, suprafețe artificiale pentru practicarea schiului vara, tobogan pentru săniuș în timpul verii, instalație pentru jocuri și gokart, garaj pentru tunurile de zăpadă, cositoare pentru teren accidentat pentru întreținerea pârtiilor, parcare în Stațiunea Straja – 25250 m², vehicule utilitare – tip ATV, cu roți și șenile etc)

Amenajarea unor obiective turistice naturale pentru activități turistice: lacuri, peșteri, formațiuni geologice, chei, cascade

- amenajarea lacurilor naturale, amenajarea peșterilor din zona Roșia și Tusu, amenajarea accesului la cheile și cascadele Brăiței, amenajarea accesului la diferite forme extro-carstice deosebite prin varietatea formelor cum ar fi câmpurile de lapiezuri sub forma de turmă de oi și canelare iar pe tot parcursul pâ râului Tusu sunt întâlnite superbe urme de septe laterale și marmite descendente săpate atât în calcare cât și în cristalin.

Amenajarea unor obiective turistice în perimetrele fostelor exploatare miniere precum și amenajarea turistică a fostelor colonii (spații de locuit specifice zonei miniere), punerea în valoare a diverselor obiective de interes turistic

- amenajarea centrului de informare turistică și salvamont în clădirea Lupeni Sud,
- amenajarea minelor vechi care mai păstrează vestigii de la începutul mineritului și a altor zone specifice mineritului;
- punerea în valoare ca obiectiv turistic a coloniei Ștefan;
- restaurarea Bisericii Pogorârea Sf. Duh;
- Amenajarea cimitirului Eroilor, monumentelor Eroilor, moara de apă, văioaga;

Crearea unei rețele culturale în vederea promovării turismului cultural

- sprijin pentru ONG-urile din domeniul cultural pentru promovarea actului cultural și promovarea tradițiilor locale;

Dezvoltarea agro-turismului și a turismului de tip rural

- conservarea tradițiilor și a produselor tradiționale locale;
- promovarea și conservarea meseriilor tradiționale;
- valorizarea materiilor prime locale (lemn, fructe de pădure, lână);
- dezvoltarea cazărilor în pensiuni agro-turistice;
- valorizarea produselor locale ca produse ecologice.

Conservarea patrimoniului cultural, istoric și etnografic, valorificarea prin turism a creației artisanale, a meșteșugurilor populare, a arhitecturii populare și a manifestărilor folclorice

- restaurarea Palatului Cultural “Minerul” Lupeni;
- sprijin pentru promovarea turismului cultural;
- punerea în valoare a tradițiilor locale, a creației artisanale, a meșteșugurilor populare, a arhitecturii populare și a manifestărilor folclorice.

Amenajarea zonelor de agrement de pe raza municipiului Lupeni

- amenajarea zonei de agrement Brăița, Mierlașu și Lacul verde;

Asigurarea de servicii și oferte turistice competitive

Formarea profesională a forței de muncă în vederea asigurării serviciilor specifice

- sprijinirea furnizorilor și instituțiilor de formare în turism pentru dezvoltarea calitativă și cantitativă a ofertei educaționale;
- dezvoltarea unor tipuri de formare integrate, care să răspundă nevoilor de formare de pe piața turistică;
- crearea unor noi forme de educare în turism;
- dezvoltarea de proiecte școlare în turism (lecții cu caracter aplicativ, activități practice, etc)
- asigurarea posibilităților de formare practică (pentru cei ce se afla în formare - elevi, studenți, cursanți, dar și pentru cei ce inițiază și dezvoltă afaceri în turism);
- schimburi de experiență și informații cu operatorii turistici și structurile organizate din țară și străinătate;
- analiza practicilor internaționale în turism (în mod special a celor austriece cu care avem relații de colaborare);
- editarea de ghiduri de bune practici în turism;

Constituirea unor trasee și circuite turistice care să devină tradiționale

- amenajarea și marcarea traseelor turistice pentru drumeții;
- amenajarea și marcarea traseului de mountain bike și asigurarea dotărilor necesare;
- amenajarea traseului de motocros și asigurarea dotărilor necesare;
- dezvoltarea de pachete și circuite turistice tematice și diversificate.

Profesionalizarea și diversificarea serviciilor și produselor turistice

- îmbunătățirea calitativă și permanentizarea produselor și serviciilor turistice existente;
- inițierea și dezvoltarea de noi produse și servicii turistice, cu respectarea identității locale;
- sprijinirea logistică și informațională a întreprinzătorilor în turism;
- formarea de rețele de distribuție pentru produsele și serviciile turistice;
- dezvoltarea unui sistem local de rezervare (Centru de informare turistică);
- încurajarea competițiilor de calitate destinate operatorilor și structurilor din turism;
- încurajarea investițiilor în IT și în forme moderne de comercializare;

- încurajarea investițiilor pentru siguranța și sănătatea turiștilor și a personalului;
- încurajarea investițiilor în utilități care contribuie la reducerea consumului public (surse de energie neconvenționale - solare, eoliene, etc).

Stimularea parteneriatului public-privat în turism

- crearea unui cadru de dezbatere, decizie și acțiune public – privat în toate sectoarele cu importanță pentru turism;
- favorizarea și susținerea inițiativelor de asociere profesională a factorilor implicați în turism.

Activități de promovare a zonei

Promovarea unei imagini pozitive a municipiului – zonele turistice, pentru atragerea turiștilor, operatorilor de turism și a investițiilor

- definirea unui brand local și crearea de activități pentru susținerea acestuia;
- elaborarea de materiale locale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, în limba română și alte limbi de circulație internațională): postere, broșuri, materiale informative, cataloage cu produse și servicii, hărți, calendare ale evenimentelor, etc;
- diseminarea materialelor de promovare prin Centrul de informare turistică și prin birourile de turism din străinătate și cu ocazia diverselor manifestări;
- promovare on-line;
- dezvoltarea de campanii tematice de comunicare;
- participarea la târguri de turism naționale și internaționale;
- susținerea de activități de promovare în mass-media;
- acțiuni de lobby pe plan național și internațional;
- integrarea pachetelor și circuitelor turistice în programele naționale de promovare;
- încurajarea oricăror altor canale și mijloace de promovare a turismului (evenimente, concursuri, conferințe, spectacole, etc).

PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Satisfacerea cerințelor de apă ale populației urbane și a zonelor turistice și de agrement precum și în zonele cu specific rural

- extinderea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din municipiul Lupeni în context regional prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară;
- extinderea alimentării cu apă și a canalizării în zona periurbană, zonă cu specific rural;

- alimentarea cu apă și canalizarea Stațiunii Turistice Straja.

Gestiunea integrată a deșeurilor (colectare, transport, depozitare și reciclare) la nivel microregiunii Valea Jiului

Managementul integrat al deșeurilor la nivelul microregiunii Valea Jiului printr-o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară:

- achiziționarea și instalarea sistemelor de colectare selectivă ;
- construcția facilităților de sortare, compostare și reciclare;
- achiziționarea vehiculelor de transport al deșeurilor;
- construcția stațiilor de transfer și a facilităților de eliminare a deșeurilor municipale;
- construirea unor facilități adecvate pentru deșeurile periculoase (deșeuri provenite din echipamente electrice și electronice, etc) și alte tipuri specifice de deșeuri (deșeuri provenite din construcții și demolări, etc.);
- închiderea depozitelor neconforme din zona de intrare în municipiu;
- asistență tehnică pentru pregătire de proiecte, management și supervizare, publicitate și campanii de conștientizare a publicului (în legătură cu colectarea selectivă, sortarea, reciclarea, compostarea), licitarea și contractarea operatorilor de servicii de salubritate.

Restructurarea și reabilitarea sistemului de încălzire urbană

- reabilitare rețele și puncte termice

Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000 și programe operaționale de mediu

- pregătirea de studii, inventarieri, cartografiere, baze de date pentru înființarea de arii naturale protejate;
- marcaje, poteci, platforme de observare și centre de vizitare (inclusiv achiziționare de echipamente specifice activităților de management, monitorizare și supraveghere a ariilor naturale protejate);
- lucrări de refacere a habitatelor naturale, reconstrucție ecologică, măsuri pentru crearea infrastructurii specifice managementului și monitorizării habitatelor, achiziționare echipamente specifice etc.
- acțiuni de regenerare a speciilor de floră și faună pe cale de dispariție, măsuri privind speciile străine invazive, implementarea de măsuri pentru managementul și monitorizarea speciilor de interes comunitar, achiziționarea echipamentelor specifice acestor activități etc.
- pregătirea materialelor de informare și publicitate, organizarea campaniilor de informare și conștientizare, publicarea rezultatelor consultărilor, crearea și menținerea paginilor de internet;

- organizare seminarii, grupuri de lucru, documentație pentru instruire și creșterea capacității instituționale.

Infrastructură adecvată de prevenire a riscurilor naturale

- protecția împotriva inundațiilor

Reabilitarea ecologică a terenurilor din zonele afectate de activitatea minieră

- reabilitarea terenurilor degradate ca urmare a exploatării cărbunelui și amenajarea haldelor de steril

ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII SOCIALE

Reabilitare, modernizare și dezvoltare de servicii de sănătate

- reabilitare și modernizare Spital Lupeni – Clădirea veche și incinta;
- organizarea de training-uri pentru îmbunătățirea comportamentului personalului din cadrul spitalului față de beneficiarii serviciilor medicale.

Crearea infrastructurii necesare susținerii unui sistem real de servicii sociale adaptată la nevoile beneficiarilor de pe raza municipiului Lupeni

- înființarea unui sistem de informare a beneficiarilor cu privire la drepturile, legile și modul de a beneficia de servicii sociale și un sistem de monitorizare a furnizării serviciilor sociale;
- încheierea de parteneriate între administrația locală și organismele furnizoare de servicii sociale pentru dezvoltarea de centre sociale cu destinație multifuncțională, centre rezidențiale pentru persoanele aflate în dificultate;
- amenajare și modernizare centru de recuperare (Popicărie);

Îmbunătățirea calității infrastructurii de educație, a dotării școlilor, a campusurilor pentru învățământul profesional și tehnic pentru asigurarea unui proces educațional la standarde europene

- reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii școlare din învățământul obligatoriu;
- crearea și dezvoltarea campusurilor pentru învățământul profesional și tehnic

Sănătate prin sport

- reamenajarea și modernizarea stadionului din Lupeni;
- modernizare și dotare Ștrand;

- amenajare bază sportivă I.L. Caragiale;
- bază Sportivă Spiru Haret;

CREȘTEREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor

- crearea unui set de instrumente și metode pentru aplicarea Strategiei de Dezvoltare a municipiului Lupeni, inclusiv planificarea bugetară pe programe care să ducă la reducerea cheltuielilor din bugetul local;
- instruirea specialiștilor implicați în formularea și aplicarea politicilor publice la nivel local și training-uri pentru personalul de conducere din administrația publică, inclusiv în bugetarea pe programe;
- înființarea de mecanisme pentru a promova și implementa inițiative de parteneriat la nivel local, regional, național și internațional;

Creșterea responsabilizării administrației publice locale

- consultanță și instruire pentru aplicarea de metodologii și instrumente de măsurare a performanțelor administrației publice locale;
- organizarea de training-uri pentru îmbunătățirea calității și frecvenței raportării performanțelor administrației locale către beneficiarii direcți ai serviciilor publice și către grupurile de cetățeni;
- crearea unei baze de date locale pentru colectarea, furnizarea, analiza și publicarea performanțelor din cadrul administrației publice locale;
- elaborarea unor metodologii și a unui cadru instituțional pentru evaluarea politicilor și programelor locale, a aplicării acestora;

Îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice

- training pentru funcționarii publici pentru implementarea unor servicii publice de calitate;
- dezvoltarea de proceduri de cooperare între administrația publică locală și autoritățile locale din învățământ, sănătate, servicii sociale, ONG –uri, etc.
- asigurarea unei structuri adecvate pentru servicii publice de calitate (resurse umane, baze de date, dotări)

5. Portofoliul de proiecte și identificarea surselor de finanțare

Un portofoliu de proiecte bune, însoțit de co-finanțarea adecvată sunt esențiale pentru a asigura absorbția efectivă a Instrumentelor Structurale disponibile pentru România începând cu 1 ianuarie 2007. În portofoliul de proiecte al municipiului Lupeni figurează în acest moment următoarele proiecte:

Titlul proiectului	Valoarea (EURO)	Sursa de finanțare		
		Programul Operațional	Axa prioritară	Domeniul major de intervenție
Înființarea unui centru de formare profesională pentru adulți și tineret	500 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3: Îmbunătățirea infrastructurii sociale	3.4. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii preuniversitare, universitare și a infrastructurii de formare profesională continuă
Înființarea unui Centru de Orientare Școlară și Profesională	100 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3: Îmbunătățirea infrastructurii sociale	3.4. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii preuniversitare, universitare și a infrastructurii de formare profesională continuă
Înființarea de centre de cercetare în domeniul medicinei și al mediului	3 000 000	POS „Creșterea competitivității economice”	Axa prioritară 2 – Creșterea competitivității economice prin cercetare-dezvoltare și inovare	Domeniul major de intervenție 2.1 – Cercetarea în parteneriat între universități/institute de cercetare și întreprinderi în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie
Înființarea unui incubator de afaceri – fosta incintă Lupeni Sud	500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local	Domeniul de intervenție 4.1 – „Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală”
Amenajarea unui parc industrial în municipiul Lupeni în parteneriat cu localitățile limitrofe sau incinta fosta Preparație Lupeni	1 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local	4.2. „Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități”
Ecologizarea și reabilitarea haldelor de steril de pe raza	2 000 000	Fondul pentru conservarea, închiderea și		

municipiului Lupeni		ecologizarea suprafețelor afectate de industria minieră		
Lucrări de îmbunătățiri funciare	2 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa Prioritară 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier Cap. Gospodărirea terenurilor agricole și forestiere	Măsura 125 : Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii cu referire la dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii Sprijin pe suprafață pentru zonele defavorizate natural (zona montană)
Înființarea de ferme zootehnice	5 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa Prioritară 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	Măsura 121: Modernizarea exploatațiilor agricole
Amenajarea unui centru de prelucrare a laptelui	1 500 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa Prioritară 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	Măsura 312: Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi
Înființarea de centre manufacturiere (pentru prelucrarea lânii, a cărnii, fructelor)	3 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa Prioritară 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	Măsura 312: Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi
Reabilitarea și modernizarea drumului de centură	3 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Repararea și consolidarea podurilor de pe raza municipiului Lupeni	1 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Repararea și modernizarea străzilor, trotuarelor și aleilor din municipiul Lupeni inclusiv parcări;	4 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Amenajare stații	2 000 000	Programul	Axa Prioritară 2:	2.1. Reabilitarea și

pentru transportul în comun		Operațional Regional	Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Repararea și modernizarea liniei de cale ferată, inclusiv a celor două stații CFR de pe raza municipiului	10 000 000	Programul Operațional Sectorial de Transport	Axa Prioritară 2: Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de transport în afara axelor prioritare TEN-T	2.2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare naționale și a serviciilor pentru călători
Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public, inclusiv în Stațiunea Turistică Straja	2 000 000	Programul Operațional Sectorial Creșterea competitivității Economice	Axa Prioritară (AP) 4 – Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în conextul combaterii schimbărilor climatice	Domeniul Major de Intervenție 1 (DMI 1) – Energie Eficientă și durabilă (Îmbunătățirea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic din punct de vedere al mediului)
Definitivarea alimentării cu gaze naturale a întregului municipiu Lupeni inclusiv a Stațiunii Turistice Straja	6 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 3 - Reducerea și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai poluate	3.1 Reabilitarea sistemelor urbane de încălzire în zonele fierbinți
Modernizarea și extinderea rețelei de telecomunicații	3 000 000	Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice”	Axa Prioritară 3 „Tehnologia Informației și Comunicațiilor pentru sectoarele privat și public”	Domeniul Major de Intervenție 1 „Susținerea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor”
Reabilitarea termică, modernizarea și dezvoltarea fondului locativ	20 000 000	Bugetul de stat și bugetul local		

Amenajare Piața agro-alimentară	2 500 000	Bugetul local		
Reabilitarea, repararea și modernizarea drumurilor de acces la zonele de agrement din municipiul Lupeni	2 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Repararea și modernizarea drumurilor de acces la zonele cu posibilități de dezvoltare a agroturismului	4 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa prioritară 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	Măsura 321: Infrastructura fizică de bază
Repararea și modernizarea drumurilor de acces la obiective de interes turistic	2 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură
Măsuri pentru asigurarea unor spații de cazare în Stațiunea Turistică Straja la standarde internaționale	15 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Extinderea spațiilor de cazare în perimetrul urban și în zonele de agrement	6 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Reabilitare stațiunea Turistică Straja, amenajare zona de agrement Brăița și căi de acces (Lupeni)	3.000.000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Alimentarea cu apă și canalizare în Stațiunea Turistică Straja	3 500 000	Fondul Național de Mediu		

Alimentarea cu gaze naturale a Stațiunii Turistice Straja Lupeni	3 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa prioritară 3: Reducerea și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai poluate	Domeniul Major de Intervenție 3. 1. Reabilitarea sistemelor urbane de încălzire în zonele fierbinți
Reabilitare Cabana Straja	2 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Amenajarea unor obiective turistice naturale	3 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Amenajarea unor obiective turistice în perimetrele fostelor exploatări miniere precum și amenajarea turistică a fostelor colonii (spații de locuit specifice zonei miniere), punerea în valoare a diverselor obiective de interes turistic	5 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Amenajarea de pensiuni agroturistice și a turismului de tip rural	2 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	Măsura 313: Încurajarea activităților turistice
Restaurarea Palatului	2 000 000	Programul	Axa prioritară 5:	Domeniul major de

Cultural “Minerul” Lupeni		Operațional Regional	Dezvoltarea durabilă a turismului regional și local	intervenție 5.1. – Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea și modernizarea infrastructurilor conexe
Constituirea de ansambluri cultural-artistice de importanță turistică	1 500 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 5: Dezvoltarea durabilă a turismului regional și local	Domeniul major de intervenție 5.1. – Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea și modernizarea infrastructurilor conexe
Valorizarea tradițiilor locale, a creației artistice, a meșteșugurilor populare, a arhitecturii populare și a manifestărilor folclorice.	3 000 000	Programul Național de Dezvoltare Rurală	Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	Măsura 322: Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale
Amenajarea zonei de agrement Brăița și drum de acces	3 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Cursuri de formare profesională în turism	500 000	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane	Axa Prioritară 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”	Domeniul Major de Intervenție 2.1 „Tranziția de la școală la viața activă”
Amenajarea și marcarea traseelor turistice pentru drumeții, a traseului de mountain bike și a traseului de motocros și asigurarea dotărilor necesare, dezvoltarea de pachete și circuite turistice tematice și diversificate.	2 000 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 5: Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice
Extinderea și modernizarea sistemelor de	10 000 000	Programul Operațional Sectorial de	Axa prioritară 1 – Extinderea și modernizarea	

alimentare cu apă și canalizare		Mediu	sistemelor de apă și apă uzată	
Extinderea alimentării cu apă și canalizare în zona priurbană	3 000 000	Programul Guvernamental pentru Dezvoltarea Infrastructurii din Zonele Rurale		
Managementul Integrat al Deșeurilor în Valea Jiului	4 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 2 - POS Mediu Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric	Domeniul Major de Intervenție 1: Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
Închiderea depozitului de deșuri neconform de la intrarea în municipiul Lupeni	1 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 2 - POS Mediu Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric	Domeniul Major de Intervenție 1: Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
Reabilitare rețele și puncte termice	3 700 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa prioritară 3 - Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai poluate	Domeniul Major de Intervenție 3.1 Reabilitarea sistemelor urbane de încălzire în zonele fierbinți
Studii, inventarieri, cartografieri, baze de date pentru înființarea de arii	2 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 4: Implementarea Sistemelor Adecvate de	Domeniul Major de Intervenție 4.1. Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de

naturale protejate			Management pentru Protecția Naturii	management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000
Lucrări de refacere a habitatelor naturale și marcaje, poteci, platforme de observare și centre de vizitare, infrastructurii specifice managementului și monitorizării habitatelor, achiziționare echipamente specifice	1 500 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 4: Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii	Domeniul Major de Intervenție 4.1. Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000
Regenerare a speciilor de floră și faună pe cale de dispariție	1 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 4: Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii	Domeniul Major de Intervenție 4.1. Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000
Organizarea campaniilor de informare și Conștientizare și documentație pentru instruire și creșterea capacității instituționale în protejarea biodiversității	1 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 4: Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii	Domeniul Major de Intervenție 4.1. Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000
Infrastructură pentru prevenirea inundațiilor și reducerea consecințelor inundațiilor;	3 000 000	Programul Operațional Sectorial de Mediu	Axa Prioritară 5- Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc	Domeniul Major de Intervenție 5.1. Protecția împotriva inundațiilor
Reabilitarea terenurilor degradate ca urmare a exploatării cărbunelui și amenajarea haldelor de steril	3 000 000	Fondul pentru conservarea, închiderea și ecologizarea suprafețelor afectate de industria		

		minieră		
Reabilitare și modernizare Spital Lupeni – Clădirea veche și amenajare incintă și împrejmuire	2.000.000	Buget local		
Extindere, modernizare și dotare Centre sociale multifuncționale	1 000 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale	Domeniul de intervenție 3.2 – Reabilitarea /modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale
Modernizarea și extinderea unor clădiri pentru înființarea de noi centre sociale	1 000 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale	Domeniul de intervenție 3.2 – Reabilitarea /modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale
Amenajare și modernizare centru de recuperare (Popicărie)	750 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale	Domeniul de intervenție 3.2 – Reabilitarea /modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale
Consolidarea, reabilitarea, modernizarea și extinderea clădirilor instituțiilor de învățământ, dotarea cu echipamente didactice, echipamente pentru pregătirea profesională și echipamente IT, modernizarea utilităților, inclusiv crearea de facilități speciale pentru persoanele cu dizabilități	10 000 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale	Domeniul major de intervenție 3.4 – Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă
Amenajarea unui campus pentru învățământul profesional și tehnic în cadrul Grupului Școlar Industrial Minier Lupeni	10 000 000	Programul Operațional Regional	Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale	Domeniul major de intervenție 3.4 – Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Reamenajare și modernizarea bazelor sportive din Lupeni: Stadion, Ștrand; Bază sportivă I.L. Caragiale, Bază Sportivă Spiru Haret;	5 000 000	Buget local		
Organizarea de cursuri de instruire pentru specialiștii implicați în formularea și aplicarea politicilor publice la nivel local și training-uri pentru personalul de conducere din administrația publică, inclusiv în bugetarea pe programe	500 000	POS Dezvoltarea Capacității Administrative	Axa Prioritară 1 : Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice	1.1. Îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor
Consultanță și instruire pentru aplicarea de metodologii și instrumente de măsurare a performanțelor administrației publice locale și organizarea de training-uri pentru îmbunătățirea calității și frecvenței raportării performanțelor administrației locale către beneficiarii direcți ai serviciilor publice și către grupurile de cetățeni	1 000 000	POS Dezvoltarea Capacității Administrative	Axa Prioritară 1 : Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice	1.2. Creșterea responsabilizării administrației publice
Training pentru funcționarii publici pentru implementarea unor servicii publice de calitate	1 000 000	POS Dezvoltarea Capacității Administrative	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu	2.2. Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor

			accentul pus pe procesul de descentralizare	
Trening-uri pentru îmbunătățirea comportamentului personalului din cadrul spitalului față de beneficiarii serviciilor medicale.	500 000	POS Dezvoltarea Capacității Administrative	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare	2.2. Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor
Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi urbane și drumuri în municipiul Lupeni	2 500 000	Programul Operațional Regional	Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură

6. CONCLUZII

Orientarea de bază a strategiei municipiului Lupeni o constituie potențarea punctelor tari, în vederea valorificării oportunităților de creștere și minimizarea efectelor punctelor slabe prin eliminarea factorilor care blochează dezvoltarea.

În esență, prin această strategie se urmărește luarea unor măsuri care să permită redresarea economică a orașului și îmbunătățirea situației, luând în considerare protecția socială și conservarea mediului.

Măsurile prin care se urmărește implementarea strategiei vizează cinci câmpuri de acțiune:

- infrastructura;
- industria și IMM;
- turismul;
- dotările edilitare;
- serviciile sociale;
- resursele umane și piața forței de muncă;
- autoritatea publică;
- calitatea factorilor de mediu.

Obiectivele specifice ale strategiei sunt următoarele:

- 1) Îmbunătățirea generală a calității transportului regional cu respectarea condițiilor de protecția mediului;
- 2) Creșterea prosperității locuitorilor orașului prin dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii și crearea de noi locuri de muncă;

- 3) Creșterea rolului turismului în economia municipiului prin investiții directe, promovare și îmbunătățirea serviciilor turistice;
- 4) Ridicarea performanțelor economice prin sprijinirea și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri;
- 5) Reducerea șomajului prin îmbunătățirea angajării și a adaptabilității forței de muncă, promovarea oportunităților egale, îmbunătățirea pregătirii și combaterea excluziunii sociale;
- 6) Dezvoltarea și încurajarea creării de parteneriate.

Strategia de Dezvoltare a municipiului, prin prioritățile stabilite, urmărește dezvoltarea în municipiu a unei economii performante, prin mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului, care să conducă la creșterea nivelului de viață al locuitorilor.

Lupeni,
20 mai 2008

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
Ing. FLORINEL NICUȘOR CHIROȘCA

CONTRASEMNEAZĂ – SECRETAR
Jr. MARIUS CLAUDIU BĂLOI